Влада - Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 86 (836) ♦ Середа, 11 травня 1994 року ♦ Ціна договірна

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

СЬОГОДНІ ПОЧИНАЄ РОБОТУ НОВА ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Слово депутатам

Вони мають що сказати на тему, як жити далі. У цьому ви, шановні читачі, можете переконатися, прочитавши інтерв'ю з представниками різних фракцій у новообраному парламенті, вміщені в сьогоднішньому номері газети в алфавітному порядку на 3-й, 4-й, 5-й та 6-й сторінках.

Як жити далі? Це нині хвилює усіх — і владні структури, і звичайних громадян, котрі обрали законодавців, а тепер мають намір обрати Президента. Та, як мовиться, скільки людей, стільки й думок. І новообраний парламент певною мірою віддзеркалює настрої суспільства.

З яким же багажем приїхали наші обранці до столиці, з чим вони переступають поріг парламенту, з якими намірами? Багато хто — з оригінальними ідеями, з рішучістю «перевернути світ», багато хто — з конкретними законопроектами, бажанням видати їх на-гора не заради власної слави, а заради справи.

Думаємо, не переобтяжених такими бажаннями і домашніми заготовками серед наших обранців нема. Втім, їм усім доведеться вчитися. Принаймні слухати не тільки себе, а й одне одного, вчитися бути законодавцями.

На знімку: під час реєстрації народних депутатів України.

Відкриття першої сесії Верховної Ради України відбудеться 11 травня 1994 року о 10-й годині ранку в сесійному залі Верховної Ради України, вул. Михайла Грушевського, № 5.

* * *

Реєстрація народних депутатів України, які прибувають на першу сесію Верховної Ради України, провадиться з 9-ї години 11 травня у Будинку Верховної Ради України, вул. Михайла Грушевського, № 5. Вхід з 2-го під'їзду, телефон 293-06-79.

ВОГНІ ПАМ'ЯТІ

Зі сльозами на очах...

Свято зі сльозами на очах... Ці слова — з відомої пісні. Звичайні слова про довгожданий День Перемоги над німецько-фашистськими загарбниками. А ще й про наше сьогодення. Зустрінеш фронтового побратима, вітаєшся, а на очах сльози — зворушливий спомин про те далеке трагічне воєнне лихоліття. По сусідству мешкає старенька вдова, яка в молодості мала щастя лише тиждень після весілля кохатися з милим, потім проводжала його на війну, напучуючи: «Бий фашиста і повертайся живим!» А він не послухався, поліг десь на Сапунгорі під Севастополем...

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Цитата дня

«Взаємовідносини України й Росії мають конструктивний характер, і намічений офіційний візит Президента Росії в Україну відбудеться. Борис Єльцин прибуде в Київ після розв'язання гострих проблем між двома державами, в тому числі поділу Чорноморського флоту. Я вважаю, що це правильна позиція. Коли є багато нерозв'язаних питань, то підписувати Договір про дружбу, партнерство і співробітництво навіть нелогічно».

Президент України Л. КРАВЧУК.

«Центр» починає діяти

За п'ять днів до початку роботи новообраної Верховної Ради України у складі депутатської групи «Центр», про створення якої вже повідомлялося, офіційно зареєстровано 59 парламентаріїв. 6 травня відбулося засідання групи, на якому розглянуто ряд питань, пов'язаних з її практичною діяльністю. Зокрема, обговорено текст звернення до інших депутатських об'єднань Верховної Ради щодо утворення парламентського блоку центристської орієнтації "За злагоду і співпрацю" та проект угоди про утворення цього блоку. Визначено питання, над якими працюватиме депутатська група. Перш за все — це пакет економічних законів, які б акумулювали програми депутатів і які слід якнайшвидше внести на розгляд Верховної Ради. Обрано координатора групи. Ним став ініціатор створення групи «Центр» — перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Дурдинець.

Прес-центр Верховної Ради України — Укрінформ.

Дефіцит бюджету поки що тільки прогнозується

Зупинення гіперінфляції в Україні, як свідчить бюджетна статистика, далося дорогою ціною. Національний доход скоротився проти січня-березня минулого року на 36 відсотків при запланованому зниженні 8,6 відсотка, обсяг промислового виробництва зменшився на 38,4 відсотка, попри намір збільшити його протягом року на 2,3 відсотка. Роздрібний товарообіг у порівняльних цінах скоротився на 47,6 відсотка.

Відповідно до прогнозів Мінекономіки валовий внутрішній продукт цього року становитиме 716,5 трильйона карбованців, національний доход — 591,5 трильйона карбованців, а індекс оптових цін у сфері матеріального виробництва зросте з 4,45 до 8,2 проти минулого року. Таким чином, бюджет країни чекає істотне зниження надходжень з ряду доходних джерел і зростання непередбачених видатків. За попередніми розрахунками, видатки перевищать доходи на 107 трильйонів карбованців, що становитиме 14,3 відсотка обсягу валового внутрішнього продукту.

Переговори у Сімферополі

7 травня ввечері до Сімферополя прибув виконуючий обов'язки прем'єр-міністра України Юхим Звягільський. Біля Верховної Ради Криму його вже чекав натовп приблизно зі ста чоловік з антиукраїнськими плакатами, з вимогами повної незалежності Криму і виходу його зі складу України.

Переговори Ю.Звягільського з президентом Криму Ю.Мешковим, віце-прем'єром Є.Сабуровим, міністром-керівником Служби державних справ Республіки Крим В.Мініним та іншими керівниками автономної республіки проходили за зачиненими дверима.

Нічого конкретного журналістам не вдалося з'ясувати і на прес-конференції, що відбулася після переговорів. Звягільський, Мешков і Мінін сказали тільки, що обговорювали переважно економічні питання. «З усіх проблем, — підкреслив Звягільський, — наші позиції або збігаються, або близькі до цього». Він сказав також, що Україна надала Кримові велику допомогу у проведенні весняно-польових робіт. Окрім того, Україна щомісяця виділяє кошти для повернення та облаштування кримськотатарського та інших депортованих народів.

Один з кореспондентів попросив Ю.Звягільського прокоментувати численні публікації кримської преси щодо можливого введення Україною в Криму надзвичайного стану. Відповідь була така: «Це провокація, маячня, безумство».

ВОГНІ ПАМ'ЯТІ

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Зі сльозами на очах...

(Початок на 1-й стор.)

Скільки у ці святкові дні по всій Україні було таких споминів! Зі сльозами на очах...

Ветерани-фронтовики Києва зібралися на урочисту зустріч з нагоди свята у палаці культури «Україна». Їх тепло вітав Президент Л.Кравчук. Моральний стан суспільства, мовив Леонід Макарович, багато в чому залежить від нашого ставлення до свого старшого покоління, до ветеранів війни і праці. Не було б цих людей — не було б сьогодні і суверенної України.

У святковий День Перемоги, 9 травня, тисячі увінчаних орденами й медалями сивочолих киян прийшли на площу Слави, до солдатських могил, де палає вічний Вогонь Пам'яті. З ветеранами також були Президент Л.Кравчук, Голова Верховної Ради І.Плющ, в.о. прем'єр-міністра Ю.Звягільський, інші члени уряду. Гірлянди квітів лягли до могили Невідомого солдата. Грали військові оркестри. Пам'ятні мелодії Великої Вітчизняної лунали також на святковому Хрещатику і в парковому комплексі Державного музею історії Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років.

У виставковій галереї Спілки художників України побратимам по війні показали свої твори художники-фронтовики Іван Дзюбан, Григорій Мінський, Олександр Музика, Лев Ходченко, інші українські майстри пензля.

Увечері над столицею пролунав святковий салют на честь Дня Перемоги.

Володимир ЧЕРКАС.

І вінки від президентів...

Цього року День Перемоги збігся з 50-річчям визволення Севастополя від німецько-фашистських загарбників. На святкування прибули делегації України на чолі з заступником міністра оборони Іваном Олійником, Державної Думи РФ, до складу якої входили Костянтин Затулін, Рамазан Абдулатипов та інші депутати, а також делегації ВМС РФ, усіх флотів Росії. Прибув також посол Франції в Україні Мішель Ів Пессік.

Восьмого травня на Сапун-горі відбулося театралізоване дійство, де було відтворено героїчні сторінки оборони і визволення Севастополя. А наступного дня вранці на площі Нахімова розпочалася велика акція «Вклонімося великим тим рокам!». Під керівництвом Героя Радянського Союзу Володимира Пилипенка ветерани внесли до меморіалу бойові прапори всіх 16 частин, котрі визволяли місто. Було покладено вінки від президентів України та Росії, урядів цих держав, «від вдячної Росії», а також від МО України, ВМФ РФ, місцевих органів влади, від народу Франції. Виконано державні гімни України та Росії.

Виступаючи на мітингу, президент Криму Ю.Мешков сказав: «Севастополь — гордість Криму, Росії, нашої історії, нашого флоту».

На запитання нашого кореспондента: чого чекає Росія від сесії ВР Криму, яка відкривається 10 травня, — голова комітету Державної Думи РФ у справах СНД та у зв'язках із співвітчизниками К.Затулін відповів: «Росія сподівається на розумні й виважені рішення Верховної Ради Криму».

Упродовж усіх святкових днів на площах і вулицях міста, на кораблях ЧФ і ВМФ України проходили гуляння, концерти колективів художньої самодіяльності.

Олександр ПІЛАТ.

І лелеки салютували

Бронзові погруддя восьми Героїв Радянського Союзу — уродженців Бориспільського району на Київщині, осяяні травневим сонцем, вітали в міському парку святкову колону ветеранів війни і повоєнного покоління. Мирно схилилися поруч біля Вогню слави і жовто-сині, і червоні, і червоно-сині стяги, шанобливо говорили про воїнів-визволителів і прихильники комуністичної ідеї, і їхні опоненти. А завершився мітинг ніби салютово автоматною чергою — то "застрочило" лелече подружжя в колесяному гнізді на верхівці дерева. Прибула польова кухня, і молоді воїни нагодували всіх бажаючих солдатською кашею.

Євген УКРАЇНЕЦЬ.

На березі Дніпра

Представник Президента в Херсонській області Олександр Мельников тепло поздоровив ветеранів війни і херсонців, які зібралися біля величного монумента Слави на березі Дніпра, зі всенародним святом. Промовець, зокрема, відзначив, що 49 тисяч жителів нашого краю удостоєні бойових нагород за свій ратний труд у роки минулої війни.

На думку демократичних партій, це святкування не обійшлося без «ложки дьогтю». Вже не перший раз, до речі, в урочисті дати обласний центр ніби соромиться одягнутися у знаки державної символіки, вивісити державні прапори у визначених десятиліттями місцях. Навіть на громадських будинках однієї з центральних вулиць — Леніна не вдалося помітити блакитно-жовтих знамен. А повінь червоних у парку, де проходили основні торжества, теж нагадувала про певну «роздвоєність» свідомості їх учасників.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Затьмарено скорботою

Вельми велелюдно (та чи святково) було на вулицях Чорнобиля. Зі слізьми на очах, засмучені й хмільні зустрічалися люди на вулицях цього спустілого й спустошеного міста. Обнімалися, розпитували одне одного про здоров'я, новини, життя-буття на «чужині». І лише зрідка було чути: «З Днем Перемоги вас!..»

А спершу просто з автобусів, які прибули сюди за спеціальними перепустками з усіх кінців України, приїжджі попрямували на місцеве кладовище. Колишні чорнобильці приїхали провідати своїх рідних і близьких, котрі навічно в тамтешній землі... Тут же, біля кладовища, відбувся мітинг та панахида. Згадали загиблих на війні земляків, і зокрема 31 Героя Радянського Союзу, що покояться у Чорнобильській землі. Звідси понесли квіти до парку Слави. Приїжджим дозволили відвідати свої колишні домівки.

Заходи провела адміністрація так званої зони відчуження. Провадяться вони вже не перший рік. Промовці на мітингу закликали щороку цього дня з'їжджатися до міста свого дитинства. Радість від Дня Перемоги затьмарювалася тут поминальним днем і скорботою за понівеченим рідним краєм.

Цього разу мертву тишу в місті «порушував» Київський етнографічний хор «Гомін», який співав сумних пісень біля кладовища, місцевої церкви й на вулицях.

Згідно із затвердженим адміністрацією зони відчуження планом усі прибулі о 17.00 мали залишити місто. Отак минув День Перемоги у багатостраждальному Чорнобилі.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Продиктовано в номер

Нове звинувачення проти Президента США

Американська преса опублікувала повідомлення про подання до окружного суду Арканзасу позову колишнім службовцем держапарату цього штату Полою Джонс, в якому Президента США Б. Клінтона звинувачено в «сексуальних домаганнях». Незалежно від того, — пишуть газети, — виграє Президент цей процес чи програє, суд може дозволити адвокатам П.Джонс учинити допит під присягою колишнім охоронцям Клінтона в Арканзасі. Декотрі раніше заявили, що «постачали» губернаторові дівчат. Отож майбутній процес може на якийсь час пожвавити увагу до політично небезпечних питань про приватне життя Президента США.

Суто внутрішня справа?

Уже протягом декількох діб з Йемена надходять повідомлення про масштабні воєнні дії. Вони призвели до поділу країни приблизно по тому ж самому кордону, що існував до травня 1990 року, тобто до об'єднання консервативного північного Йемена з південним соціалістичним. Як пише «Вашингтон пост», після об'єднання дві країни зберегли власні армії та так і не змогли перебороти взаємні підозри. Не змогла примирити ворогуючі сторони і Ліга арабських держав, сесія якої, присвячена громадянській війні в Йемені, безрезультатно закінчилася 8 травня в Каїрі. Йеменський міністр закордонних справ М. Салех Басенда, який підтримує «північан», зажадав відмінити нараду. Він заявив: те, що «відбувається в Йемені, є суто внутрішньою справою». Між тим бої тривають. Згідно з останніми повідомленнями, «південці» відбили наступ на Аден, і поки що війська «північан» перебувають на віддалі 35—40 кілометрів од міста.

А Росію не влаштовує

Те, що запропоновано в програмі «Партнерство заради миру», Росію не зовсім влаштовує. У Європі зростає роль НАТО і Західноєвропейського союзу, та вони не мають права підмінювати миротворчі функції НБСЄ і не враховують російських інтересів. Про це заявив на прес-конференції у Москві міністр оборони РФ П.Грачов. Він також повідомив, що 24 травня в Брюсселі має намір викласти нові підходи Росії до «Партнерства заради миру». На думку міністра, РФ має висунути свою ідею партнерства. Яка вона буде, поки що невідомо. Інформаційні агентства лише повідомляють, що до 15 травня групі російських науковців доручено підготувати з цього питання пропозиції, що їх потім розглянуть на засіданні Ради безпеки РФ.

У зв'язку з цим рішенням англійська «Санді таймс» пише, що «об'єднаний хор антизахідної риторики, що лунає з Кремля, спричиняє занепокоєння іноземних дипломатів, які побоюються, що Росія перебуває на шляху до побудови пострадянської імперії».

СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ РОЗПОЧАЛА РОБОТУ: СЛОВО — ДЕПУТАТАМ

Володимир ГРИНЬОВ: Міжрегіональний блок реформ на виборах не програв і переможе в боротьбі з екстремізмом у парламенті

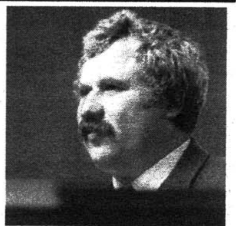

Колишній заступник Голови Верховної Ради і нинішній співголова Міжрегіонального блоку реформ Володимир Гриньов прийшов до нового парламенту після нелегкої перемоги.

Напередодні виборів він мало не обожнював пресу. Після виборів Володимир Гриньов, перш ніж дати згоду на зустріч із кореспондентом «Голосу України», трохи подумав. Це, однак, не завадило поспілкуватися з ним просто й відверто.

— Скажіть, Міжрегіональний блок реформ уже виконав свою історичну місію? Запитую про це тому, що останнім часом про його існування майже нічого не чути, а другий його співголова, Л. Кучма, кажуть, порвав з ним ще до завершення виборів?

— МБР існує. На сьогодні маємо парламентську фракцію, до якої входить 21 депутат. Думаю, що незабаром нас буде щонайменше чоловік з тридцять. До речі, у цей час, коли ми з вами розмовляємо, в Харкові, у Києві відбувається засідання нашої парламентської фракції. Ще раз обговорюються питання стратегії і тактики нашої участі в роботі парламенту, йдеться, напевно, про створення системи повномасштабного забезпечення депутатів різноплановою інформацією тощо.

На початку літа плануємо провести третю конференцію МБР, яка по суті має стати установчою конференцією партії центристського типу.

Один із керівників блоку, як відомо, став претендентом на кандидата в Президенти України. Тож працюємо. Я зокрема тепер зайнятий збиранням підписів на Східній Україні на підтримку Леоніда Даниловича. А чутки... Що ж, вони вочевидь передчасні. Думаю, всім відомо, які політичні сили їх тиражують. Ми просто не маємо часу щораз відповідати. Зайняті копіткою роботою, і сподіваюся, що вона принесе непогані результати.

— Під час виборчої кампанії дехто називав вас «політиком іронії долі». Мовляв, партком не пустив Гриньова в ректори, то він став демократом... З ким ви сьогодні, з якими партіями, рухами співробітничатиме МБР, на якій основі?

— За своїми поглядами я ліберал і не змінюю їх навіть сьогодні, коли вони не зовсім популярні в народі, коли вигідніше перекинутися в соціаліста чи комуніста. Бо вважав і вважаю, що майбутнє України не за ними. МБР і надалі підтримуватиме такі притаманні для лібералізму поняття, як права людини, приватна власність, правова держава. Проте нинішній склад парламенту не зовсім готовий до поступального руху в цьому напрямі. З одного боку, жодна із політичних сил у Верховній Раді не має переважної більшості, навіть комуністи із соціалістами й тими, що їм співчувають. З другого — нечисленні групи центристів, напевне, так і не зможуть об'єднатися з різних причин. В такому разі МБР і деякі центристські фракції мають відіграти роль парламентського регулятора, протистояти крайній ідеологізації Верховної Ради, застерегти як ліві, так і праві сили від прийняття екстремістських рішень. Всі політичні партії, рухи, фракції мають усвідомити одне: жодна із партійних ідеологій не може сьогодні стати панівною в парламенті. Чим швидше ми відмовимося від лобових політичних амбіцій, тим скоріше почнеться плодотворна робота. Бо коли я кажу, що МБР стоїть на ліберальних позиціях, то це зовсім не означає, що ми не можемо знайти спільних рішень з багатьох питань з комуністами чи рухівцями. В іншому, кращому разі, окремі політичні фракції просто можуть відійти від роботи в парламенті. В гіршому — перед новим парламентом постає загроза його недієздатності. Він може розбігтися раніше, ніж збереться під дахом приміщення Верховної Ради. І я хотів би нагадати колегам, що в парламенті можна прийняти тільки те рішення, яке знаходить підтримку не лише серед його прихильників, а й серед його противників. Парламент — не місце для надто «крутих» починань. Бо вони вкрай небезпечні для суспільства. Ми досягли певного рівня політичних й економічних свобод і просто не маємо права скотитися знову в тоталітарне минуле.

— Досвід тих держав, котрі пройшли випробування, подібні на наші, показує, що навести елементарний порядок у країні здатна лише сильна виконавча влада...

— Так, Україна сьогодні задихається від того, що немає влади, елементарного порядку. Створення уряду народної довіри, народної злагоди, називайте як хочете, — це одне із найголовніших питань перших днів роботи парламенту. Взагалі питання влади, на мій погляд,— одне із найгостріших, бо тягне за собою цілу низку інших проблем. Зрозуміло, що нову Конституцію найближчим часом нам прийняти не вдасться. А тому на перших порах, мабуть, варто прийняти хоча б тимчасовий закон про структуру влади. Ви тільки-но погляньте, що сьогодні відбувається на політичній арені України! Вибори Президента то призначають, то відміняють, то взагалі стоїть питання про доцільність президентської форми правління в Україні. Порушено президентську вертикаль, невідомо, чи відбудуться вибори до місцевих органів влади... Цьому розгардіяшу потрібно покласти край, і якнайшвидше.

У той же час є небезпека сповзання сильної влади на тоталітарні засади. Ми — молода демократія, у нас ще не виробився імунітет проти будь-яких політичних вірусів. І тому парламентарії мають бути дуже пильні, щоб, вимітаючи сміття із власного дому, не змести сам дім.

Потрібно зауважити й те, що за соціологічними даними ми одержали сьогодні такий парламент, який не зовсім відповідає умовному зрізу суспільства. Суспільство пішло далі в своєму розвитку, а парламент, хоч як парадоксально, обрало для потреб учорашнього дня. Безумовно, що вина в цьому попередньої Верховної Ради, яка разом з урядом загнала народ України у досить глухий кут. Вибратися з нього шляхом ринкових реформ — найголовніше наше завдання. Мені найбільше хотілося б, щоб з перших днів у парламенті почалася не закулісна гра, а відкрита боротьба поглядів, програм, проектів, рішень. А перемагав завжди здоровий глузд.

Інтерв'ю взяв Микола КОСИЙ.

Харків.

Олександр МОРОЗ: Зернина до зернини — буде хліб

Народного депутата України Олександра Мороза представляти не треба — він добре знаний політик. Ми попросили його поділитися своїми думками напередодні відкриття першої сесії Верховної Ради тринадцятого скликання.

— Олександре Олександровичу, ви, як кажуть, не новачок у Верховній Раді, бо працювали у її попередньому складі і ось уже вдруге обрані народним депутатом України. Від чого вам хотілося б відмовитися у діяльності попередньої Верховної Ради, що хотіли б зберегти і що додати для успішної її роботи?

— З творчого набутку Верховної Ради я взяв би все-таки політичний рівень професіоналізму, який в останній рік почав набувати дедалі чіткіших обрисів. Відчувалося, що коли депутати працювали над конкретними законодавчими актами, у них на другий план відходили ідеологічні суперечності і починав працювати багаж, набутий за чотири роки депутатства. Ми справді пройшли велику школу, і нехтувати цим було б необачно.

Одначе в роботі минулої Верховної Ради було багато недоліків, і їх треба залишити історії. Наприклад, бракувало системи в законотворчості. Відповідь на запитання, яке недавно ставив колишній прем'єр-міністр Л. Кучма, що ми будуємо, треба було одержати ще 1990 року, принаймні після загальноукраїнського референдуму. Маючи таку відповідь, під її зміст треба було розробити структуру і послідовність прийняття законів. Тоді Комісія у питаннях законодавства й законності та інші Комісії могли б діяти за чіткою програмою. Одному із заступників Голови Верховної Ради належало розробити своєрідний сітьовий графік підготовки законів і «вести» кожний закон від ідеї аж до впровадження і контролю за його «життям». Такої системи не було. Сам процес напрацювання законів мав хаотичний характер, і це стало однією з причин, коли закони не узгоджувалися один з одним, відсутності фінансового й наукового їх обгрунтування, прогнозування наслідків їхньої дії в суспільстві.

І ще одне. Якщо ми знаємо, що саме хочуть сказати люди про збереження в Конституції, скажімо, соціальних гарантій на працю, безплатну освіту тощо, то чому нехтуємо думкою громадян? Чому діємо всупереч волі людей? Хіба це демократія? Чи годиться така позиція вищому органу влади? У новому парламенті слід мати інститут законотворчості. Це не обов'язково має бути штатна структура, це може бути невелика група організаторів-науковців, правників, які раз по раз створювали б творчі групи і відпрацьовували систему законотворчості конкретними законами — навіть на конкурсних умовах.

— На початку нашої бесіди ви порушили тему ідеологічних суперечностей. У нинішньому парламенті, судячи з його складу, теж, певно, буде важко ці суперечності долати. Який ви бачите шлях до їх подолання? Зрештою, з ким ви будете разом і з ким шукатимете компромісів?

— Ідеологічних дискусій у Верховній Раді ніколи не вдасться уникнути, це просто було б неприродно. Річ тільки в тому, що це має бути лише додатком до законотворчої роботи в парламенті.

— У принципі, сам закон — це вже ідеологія...

— Безперечно. Ми ж чудово розуміємо, що політика це відносини між людьми, відповідними сферами в державі, які регулюються законами чи іншими нормативними актами.

А що стосується непродуктивних політичних сутичок у стінах парламенту, то тут багато залежатиме від організації роботи Верховної Ради, від формування її керівних структур, послідовності розгляду саме тих законопроектів і питань, які сьогодні найбільше хвилюють людей. Знаючи їхні настрої, скажу, що нині економічні проблеми непокоять народ над усе. Кажучи про звинувачення окремих політиків, що у всіх негараздах винні комуністи, котрі нібито і тепер при владі, можу запевнити: сьогодні люди розібралися, хто є хто, знають, хто саме відстоював ті варіанти приватизації, які дали можливість розграбувати Україну. От вам економіка і політика, разом узяті. Знаючи ці обставини, розуміючи, що нам разом виборсуватися з тієї ями, куди ми сповзли, і даючи на розгляд комісіям проекти тих чи інших законів, що стосуються економічних проблем, думаю: на тому шляху у нас буде менше ідеологічних баталій, бо конкретна справа вимагає конкретної дії, і це змусить декотрих відкласти вбік свої непримиренні погляди.

Якщо ми почнемо рухатися в напрямі стабілізації економіки і люди відчують, що крига скресає, тоді й гострота питань значно зменшиться.

— Логічно постає запитання: а ви бачите шляхи виходу України з тяжкого економічного становища?

— Сьогодні це найскладніше питання для будь-кого. Верховна Рада, очевидно, має спочатку розв'язати найголовнішу проблему на цьому шляху: сформувати дієздатний, компетентний, рішучий уряд. Знаю, як це непросто. Адже Україна ніколи не мала свого уряду — уряду в державі. В Україні не було і нині ще немає власної економіки. Вона ще й досі не охоплена нашою виконавчою владою як єдиний організм. Нам треба шукати в уряді таку першу особу, яка дотяглася б до планки цієї вимоги, до можливості оволодіти ситуацією в цілому.

— У вас є на прикметі такі кандидатури?

— Тут є різні пропозиції й варіанти. Не зупиняючись на конкретних особах, скажу лишень, що нам саме тут треба рішуче відмовитися від суто ідеологічних критеріїв. Це вже завдало економіці великої шкоди. Сьогодні, певно, багато хто кусає лікті, а може, хтось і тішиться, виконуючи чиїсь завдання, що так сталося, але ж це правда, що, починаючи з осені 1990 року, кожний новий уряд був слабкішим за попередній. З політичної точки зору, може, було б недоцільно повертатися до тих спеціалістів, які були раніше, але я переступив би через усі оці нюанси заради того, щоб мати справжніх професіоналів у Кабінеті Міністрів. Хоч, звичайно, нові люди, нові підходи, свіжа команда скоріше викликали б надію і довір'я до влади. Варіанти є. Причому тут не йдеться про повернення до командно-адміністративної системи.

Отож спочатку в Кабінеті Міністрів потрібно сформувати команду, яка розуміла б усі ці завдання та нюанси і котра б не прагнула повернутися до тих методів керівництва, які завдали великої шкоди нашій економіці. Разом з тим владним структурам треба рішуче очиститися від корупції, злодійства, відбити бажання у будь-кого гріти руки на чужій біді. З другого боку — створити умови, щоб не було можливості займатися брудними справами в будь-яких владних коридорах. І ще одне. Ефективна праця може бути тільки тоді, коли замість примусових форм на кшталт держзамовлення або докладного планування запрацюють суто економічні важелі.

Разом з тим вважаю, що на макрорівні державний сектор економіки має бути чітко керований. А ми бачимо, що нині управління економікою вибудовується так, коли державний сектор нищиться послідовно й

(Закінчення на 4-й стор.).

СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ РОЗПОЧАЛА РОБОТУ: СЛОВО — ДЕПУТАТАМ

Олександр МОРОЗ:

Зернина до зернини — буде хліб

(Початок на 3-й стор.).

цілеспрямовано. Уже десь процентів двадцять засобів виробництва на державних підприємствах приватизовано. Там ще якось крутяться, мучаться і разом з тим дають основну частину валової продукції. Державний сектор поставлено в умови смертельні, його свідомо придушують, розвалюють.

— Судячи з цього, ви тепер виступаєте за зміцнення влади, за створення таких умов, за яких було б покладено край хаосу і, як ви сказали, злодійству та безвідповідальності. Чи можна сказати, що в нинішній, тяжкий період ви виступатимете за встановлення диктатури влади?

— Я за диктатуру порядку. І тут не треба зводити диктатуру до авторитарних методів організації влади. Йдеться про те, щоб над усім і всіма стояв Закон і щоб він діяв нещадно до того, хто намагається його порушити. Для цього треба вибудувати структуру влади. Я переконаний, що Рада, яку в тій чи іншій формі використовують у всьому світі як механізм влади, дає великі можливості для запровадження такого порядку.

— Отже ви, Олександре Олександровичу, за яку форму влади: парламентську, парламентсько-президентську чи президентську?

— Для нинішнього етапу становлення державності України, думаю, найбільш підходить парламентсько- президентська форма управління. Хоча в перспективі, коли стабілізуємо ситуацію в економіці, а суспільство вийде з потрясінь на рівну дорогу, ми могли б обійтися парламентською республікою.

— Отут я з вами не згодний. Враховуючи характер нашого народу, його одвічний потяг до козацької вольниці, коли кожен сам собі пан, думаю, що широка демократія у формі парламентської республіки може вилитися у цілковиту анархію, зашкодити нашій державності. А хіба під час передвиборчої кампанії ви самі не відчули, що народ жадає сильної влади, яка була б зосереджена в одній особі?

— Народ, мені здається, хоче порядку, впевненості у завтрашньому дні. Не в гетьмані і не в царі він шукає свій порятунок. Він шукає передусім, як реалізувати свій трудовий потенціал. Якщо ми створимо надійну мотивацію праці, люди поважатимуть і закон, і державу.

— Я хотів би закінчити розмову тим, з чого починали. А саме: у новому парламенті, хоча ще й не було жодного засідання, уже, як я знаю, практично сформовані депутатські фракції. Одну з них очолюєте ви. З ким ви збираєтесь співпрацювати і з ким шукатимете компромісів?

— Відносно керівництва фракцією — спасибі. Для мене це новина. А диференціація відбувається. Щодо компромісів скажу так: зважаючи, для чого і заради чого шукати компромісів. Якщо вирішувати оте завдання, яке вважаю за найважливіше, — подолання економічної катастрофи, то я ладен співпрацювати будь з ким. Нині треба діяти, а не сваритися, намагатися знайти раціональне в різних позиціях. Як кажуть, зерно до зернини, щоб вийшов хліб.

Інтерв'ю вів
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Володимир ПИЛИПЧУК:

«У нас є закони, є програма, є механізм виконання»

Нещодавно група економістів, очолювана народним депутатом Володимиром Пилипчуком, завершила роботу над програмою виходу з кризи. На доповнення до програми було розроблено близько 50 законодавчих актів, з яких проектів законів — 30. Сьогодні Володимир Пилипчук коментує деякі положення програми.

— Володимире Мефодійовичу, одного разу один розумний чоловік зауважив, що каліка, знаючи правильний шлях, досягне мети швидше, ніж вершник, який скаче навмання. Коли ж застосувати цю думку для того, щоб визначити, як останні кілька років вели нашу економіку, то, на жаль, доводиться констатувати, що це був шлях каліки, що йшов навмання. Отже, запитання: чи відчуваєте ви себе і, очевидно, команду, з якою творили програму виходу з кризи, вершниками, котрі знають дорогу?

— Те, що ми пропонуємо сьогодні, не нове, бо перехід до ринку обрали всі посткомуністичні держави. Інша справа — які шляхи переходу, складові, послідовність. Наприклад, якщо в 1990 році цей перехід був багато легший, то сьогоднішня ситуація вимагає складнішої технології. Але сьогодні й значно більше, ніж було у 1990 році, людей, котрі знають, як це зробити. А ми маємо не лише програму — щоб вона працювала, потрібно внести відповідні зміни до законодавства, і ми їх розробили. Залишається лише відшліфувати механізми впровадження, санкції за невиконання законів.

— Як скоро, на вашу думку, Верховна Рада промине організаційний період і візьметься за економіку?

— Я сподіваюся, що новий склад Верховної Ради організаційно оформиться за тиждень-два.

— Тоді поставимо запитання по-іншому. Володимире Мефодійовичу, як скоро Верховна Рада візьметься за обговорення бюджету держави? Як пам'ятаємо, міністр фінансів Г. П'ятаченко свого часу поклявся зробити його бездефіцитним. Ніхто в це, звичайно, не вірив, але депутати змушені були його затвердити, бо відступати було нікуди. Щоправда, окремий пункт постанови передбачав щоквартальний перегляд. І ось добігає до середини другий квартал, а переглядати бюджет ніхто і не збирається, що було зрозуміло відразу, а тим часом, на думку фахівців, у першій половині 1994 року бюджетний дефіцит сягне 35—40 відсотків.

— Справа в тому, що обіцянки нинішнього уряду несерйозні, тож на них і не варто зациклюватися. Бо, й справді, коли приймався бюджет, то багато депутатів, і я в тому числі, запитували міністра фінансів, чи зможе уряд при цій програмі, при цьому бюджеті, при цій податковій системі зупинити інфляцію. Він відповів, що зможе. Звичайно, я тоді не повірив і ніхто не повірив. От і маємо ситуацію, що з кожного трильйона податків, які повинні надійти, збираємо 200—250 мільярдів.

— До речі, про податки. Скажіть, чи ви й досі відстоюєте ідею податку від реалізації?

— Ми її трохи трансформували. Це буде податок з купівлі (платить той, хто купує).

— Тоді як ви оцінюєте постанову, що її днями прийняв Кабінет міністрів, яка передбачає у місячний термін підготувати проекти рішень про заміну податку на доход податком на прибуток, встановлення податку на власність та зменшення податку на добавлену вартість до 20 відсотків?

— Треба сказати, що будь-яке зменшення податків з часом дасть збільшення надходжень у бюджет, бо зменшиться податковий прес на виробника. А щодо податку на прибуток, то це вже було. Тому моя думка така, що в умовах інфляції розглядати прибуток як об'єкт оподаткування просто несерйозно і неграмотно, бо прибуток з кожним витком інфляції зводиться до нуля, а це призводить до підвищення цін та збільшення дефіциту бюджету. Адже бюджет неможливо залатати, якщо не буде твердої компенсаторної бази оподаткування. Нею може бути те, що пов'язане з ціною. Це розуміють усі нормальні економісти, а наполягати на тому, щоб запровадити податок на прибуток, багато розуму не треба, тому, що то традиційний податок для стабільної економіки. А запровадити сьогодні податок на власність означає загальмувати приватизацію, бо його сплачуватимуть лише ті, хто цю власність має. (Уявіть собі податок на приватизовану квартиру).

Це в свою чергу торкається такої проблеми, як регіональне безробіття. Без бюджетних затрат її можна буде розв'язати лише в тому разі, якщо діятиме повноцінний ринок житла. Тобто, цей податок можна запровадити, але тільки тоді, коли всі громадяни є приватними власниками. Це ще раз свідчить про те, що в уряді сьогодні багато дилетантів, які десь щось чули, але коли те «щось» впроваджувати — не знають.

— Коли вже зайшла мова за приватизацію, то давайте окреслимо зміни, що ви їх пропонуєте у програмі виходу з кризи.

— Ми пропонуємо розширити можливості громадян щодо приватизації. Окрім того, у ході приватизації можна розв'язати проблему внутрішнього боргу, який має Українська держава перед своїми громадянами (знецінення заощаджень, облігації, речові лотереї). У цьому зв'язку наші пропозиції передбачають індексацію заощаджень населення: до 1,5 тисячі — в 10 тисяч разів, до 10 тисяч — в 5 тисяч разів, з 10 до 20 тисяч — в тисячу разів і після 20 тисяч — в 500 разів. А ці кошти видати громадянам у формі приватизаційних паперів. На нашу думку, важливо також прискорити приватизацію, що можна зробити шляхом комп'ютеризації цих процесів, бо від прискореного ходу приватизації матимемо багато більший виграш, ніж від фіскальної функції приватизації. Крім того, ми розробили спрощений механізм санації підприємств, який можна поділити на три стадії: на першій стадії замінюють керівництво, на другій — реорганізовують підприємство, і на третій — змінюють власника. Якщо зупиняється підприємство-монополіст, то змінюють керівництво і, коли дає можливість технологія, виробництво дезинтегрують, створюють нові підприємства, які одночасно корпоратизують і їхні акції викидають на ринок. Якщо зупиняється підприємство з дебітним сальдо, то змінюють його керівництво, а підприємство приватизують, не очікуючи, наприклад, корпоратизації. Тобто, ми передбачаємо жорсткі методи.

— Чи могли б ми торкнутися механізму подолання інфляції?

— Вже згадувалося про податкову систему як один з елементів ліквідації дефіциту бюджету, але окрім цього пропонуємо новий чинник — комерціалізацію коштів бюджету. Та в цілому, якщо коротко, цей механізм передбачає усунення бюджетного дефіциту, припинення спаду виробництва, ліквідацію дефіциту зовнішньої торгівлі, збалансування товарної грошової маси і ліквідацію позаресурсної кредитної емісії. Причому, коли вести мову, скажімо, про спад виробництва, то треба сказати, що немалий «вклад» у цю справу зробила політика Національного банку України. Чого варта сама тільки заборона не кредитування! З цього можна зробити висновок, що в основі політики НБУ лежить спрощене розуміння монетарних методів регулювання економіки — то вони випускали забагато грошових ресурсів, що призводило до їх знецінення, то враз «схаменулися» і перебрали в іншому. А коли грошей мало в обігу, то це спричиняє спад обсягів виробництва. Таким чином дії НБУ нагадують мені плентання п'яного із шинку додому — від тину до тину.

— А що ж тоді говорити про валютне регулювання та пов'язану з ним зовнішньоекономічну діяльність підприємств?

— У валютному регулюванні (відразу зауважу, що валютне регулювання як таке потрібне) є дві рівноефективні точки — коли нуль або коли сто відсотків продажу валюти, а п'ятдесят відсотків продажу — це найнеефективніша точка. Проте, щоб запровадити стовідсотковий продаж валюти, потрібно застосовувати сильні адміністративні заходи. Другий метод (нуль продажу валюти), навпаки, передбачає відхід від адміністрування, від монополії держави на експорт продукції. Тоді підприємства будуть зацікавлені у валютній виручці, але щоб вони кредитували не чужу, а нашу державу, треба зацікавити не тільки наших, а й іноземних вкладників, піднявши відсоток на депозити на вклади до 25 відсотків. Тоді і наша валюта повертатиметься, й іноземні інвестори намагатимуться вкладати свої гроші там, де матимуть із цього більший зиск.

— У цьому зв'язку як ви розцінюєте черговий раунд епопеї з товарними облігаціями, що їх близько року тому саме завдячуючи вашій комісії було заблоковано, але сьогодні після деякої косметичної операції знову явлено на світ?

— У цій ситуації я не розумію одного: чому ми не хочемо йти нормальним шляхом? Згадаймо стару ситуацію: випускають товарні облігації, розміщують десь на Заході під сім відсотків річних, але, по-перше, ніде в світі немає відсотків під товарні облігації і, по-друге, якщо ми не повертаємо гроші, то через 10—20 років розраховуємося майном. А яким майном? Державних підприємств? Але ж через 10 років повинна закінчитися приватизація. Віддамо майно громадян? То тут треба запитати самих громадян, чи згодні вони, щоб на них вішали борг. Та уявімо, що навіть через 10 років залишилася державна власність. Ми її віддаємо, інвестор впроваджує нові технології і починає випускати продукцію. Та навіщо все робити. Нам сьогодні потрібні інвестиції? Так! То давайте продавати за валюту хоча б ті ж об'єкти незавершеного будівництва, виставляючи їх на міжнародний тендер. Вже сьогодні матимемо гроші і, до того ж, не будемо зав'язані по горло ще й виплатою відсотків. А якщо інвестор прийде сьогодні, то технологію він поставить також сьогодні, а не через 10 років, і почне випускати продукцію.

Свого часу ми пропонували зробити саме так, сьогодні знову пропонуємо, але натомість спостерігаємо черговий обхідний маневр, що змушує мене думати, що за всім цим стоять особисті економічні інтереси тих, хто все це організовує і пробиває.

— І на завершення, Володимире Мефодійовичу: що б ви хотіли побажати новому складові Верховної Ради? Якою вам бачиться її робота?

— Думаю, що вона буде конструктивнішою від попередньої. Кажу так тому, що, працюючи у підготовчий період з депутатами-економістами, я побачив, що представники так званого лівого блоку займають позицію польських лівих, тобто підтримують реформи. І вони мені сподобалися. Я не знаю, чи всі ліві сповідують таку ж точку зору, але з економістами ми вже маємо спільну точку опори. Звичайно, хотів би, щоб депутати нової Верховної Ради врахували позитивний і негативний досвід, що його напрацювали попередники. Зі свого боку ми розробили нову структуру Верховної Ради — змінили концепцію створення комісій. Раніше їх створювали за галузями народного господарства, а ми пропонуємо створювати комісії, що базуватимуться на галузях економіки і права. Тобто матимемо окремі комісії з питань бюджету, банківської діяльності, реформи власності, мікро- і макроекономіки та інші, бо у попередній Верховній Раді було кілька економічних комісій, але коли наша підготувала 160 законів, то деякі — по 3—4. Це хоч і приємно, але виснажливо. Отже, навантаження потрібно розподілити рівно. А новому складові Верховної Ради бажаю скоріше завершити формування робочих органів і взятися за конкретну роботу.

— Дякую.

Віл розмову
Сергій ЛАВРЕНЮК.

СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ РОЗПОЧАЛА РОБОТУ: СЛОВО — ДЕПУТАТАМ

Олександр СКІПАЛЬСЬКИЙ:

«Не числом, то вмінням»

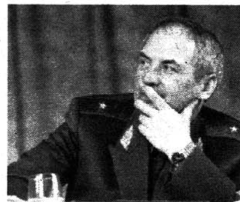

«Голосуватимемо за людей у погонах. Може хоч вони наведуть у країні порядок...» — такі думки доводилося часто чути під час минулої виборчої кампанії. Так виборці й чинили. Щоправда, небагато людей у погонах — офіцерів і генералів війська, міліції, Служби безпеки тощо насмілилися встряти у передвиборчу боротьбу. Але чимало з тих, які зважилися, здобули переважну більшість голосів виборців вже з першого заходу. Серед них — начальник військової контррозвідки Служби безпеки України генерал-майор Олександр Скіпальський. Він не визнає себе лідером потенційної парламентської фракції «людей у погонах», вважає, що таких депутатів у новій Верховній Раді обмаль. Але не слід забувати, що це народ дисциплінований, мобільний, воює «не числом, а вмінням» і в розкладці парламентських сил відіграватиме не останню роль. Тим більш не залишаються в затінку такі військовики, як О. Скіпальський, котрий пройшов школу політичної боротьби, набув досвіду роботи у Службі безпеки. Отож наш кореспондент розпочав своє інтерв'ю з депутатом- генералом з розвідки:

— Що спонукало вас, Олександре Олександровичу, поміняти посвідку керівника служби військової контррозвідки на депутатський мандат?

— До Верховної Ради мене і моїх однодумців привело насамперед занепокоєння політичною й економічною нестабільністю в Україні. Зовнішні вороги намагаються розхитати нашу державу. Це — цілеспрямована акція. І нам, фахівцям, котрі тривалий час пропрацювали у правоохоронних органах, зокрема, в Службі безпеки, є велике поле для законодавчої діяльності, з тим щоб саме законодавчим шляхом перешкодити таким потугам наших недругів.

— Я пам'ятаю суворовське «воюють не числом, а вмінням». І все ж, як мені здається, «людей у погонах» у новому парламенті замало, а отже, небагато й ваших однодумців?

— Коли брати за основу найважливіше — розбудову незалежної Української держави, то моїх однодумців у новій Верховній Раді, сподіваюсь, буде абсолютна більшість.

А щодо однодумців безпосередньо у питаннях військової політики, військового будівництва, то тут складніше. Військових серед нових парламентаріїв справді замало. Саме тих, хто має досвід будівництва нових збройних сил. До парламентів цивілізованих країн входить чимало представників армії, особливо таких, які брали участь у бойових діях, що є запорукою уникнення помилок у формуванні військової політики.

У нинішньому парламенті близько десяти чоловік, котрі носять військові однострої. Я вважаю, що вони внесуть певний вклад у розбудову наших Збройних Сил й інших силових структур.

— Ви можете їх назвати поіменно?

— Звичайно. Переконаний, що дуже багато зроблять у парламенті такі депутати, як полковник Омельченко, підполковник Єрмак, свій вклад у розбудову військово- морських сил України внесе адмірал Кожин. Згадаю генерала Чикала — заступника командувача житомирським корпусом, підполковника Білоуса, полковника Біласа. Є й чимала група офіцерів запасу.

— Чи плануть ваші однодумці в парламенті виділитись в окрему фракцію, згуртуватись якимось іншим чином?

— Усе залежатиме від атмосфери, що складеться у Верховній Раді. Ми обговорювали це питання і дійшли висновку, що фракції — добре, але коли їх забагато, то це може спричинити гострі й часом непотрібні дискусії. Ми готові увійти до тієї фракції, котра втілюватиме у життя прогресивні економічні реформи, а політично солідаризуватися з усіма прихильниками розбудови незалежної суверенної держави — України.

— На ваш погляд як людей військових, які закони сьогодні необхідно прийняти, чи доповнити або змінити уже чинні, для ефективнішої військової політики нашої держави, розбудови її війська?

— Безумовно, найголовніше нині — нова Конституція. Це безглуздя, коли у держави формується нова політична й економічна платформа, а її Основний Закон — старий.

Я не хотів би, щоб парламент захопився ревізією чинних законів. Але поправки й доповнення до деяких треба вносити. Нас особливо непокоїть закладена Верховною Радою «бомба сповільненої дії» щодо зміцнення сепаратистських позицій в Україні. Маю на увазі вибори прямим голосуванням нових голів обласних Рад. Даруйте, але це нагадує удільні князівства з нашої історії. Ми знаємо, до чого тоді дійшло.

Якщо ж торкнутися законодавчих актів безпосередньо у сфері військової політики, то й тут деякі доповнення приймати потрібно. Законодавча база у нас розроблена, діє. Нам необхідно негайно вжити заходів, зокрема законодавчих, для зміцнення військової дисципліни. Треба прийняти і закон про військову поліцію. Сьогодні у нас немає чітко окресленої структури, яка займалася б боротьбою зі злочинністю в армії. Проект такого закону вже напрацьовано. І криміногенна ситуація у війську змушує нас приймати його негайно.

Вважаю, що треба внести зміни й у законодавчі акти, які регулюють призов наших юнаків до війська. Сьогодні досить велика кількість призовників ухиляється від військової служби: той, хто має гроші, — відкуповується, хто не має — служить. Міг би назвати ще низку проблем, котрі слід вирішувати на парламентському рівні.

— Чимало розмов сьогодні довкола проблеми реформування військової освіти. Нинішні керівники військового відомства стверджують, що їхні попередники, зокрема генерал Прокоф'єв, «наламали дров», і ситуацію треба міняти докорінно. Хотілося б знати вашу думку з цього приводу.

— Моя думка неоднозначна. Свого часу я підтримував (та й нині підтримую) генерала Прокоф'єва у багатьох його нововведеннях. Водночас погоджуюся з тими військовими фахівцями, котрі вважають за прорахунок Прокоф'єва те, що він не створив механізму впровадження концепції військової освіти. Очевидно, був поспіх й у реформуванні деяких навчальних закладів.

Але я не драматизував би ситуації в цілому, не робив би поспішливих, революційних висновків, як це роблять деякі далекі від армії люди. Треба спокійно внести потрібні корективи.

Тут же я хочу неодмінно зазначити, що позицію нинішнього міністра оборони Радецького щодо відстоювання інтересів України у Криму, зміцнення військової дисципліни тощо підтримую повністю і сприятимемо йому в цьому.

— Отже, якщо я точно вловив ваші настрої, депутати-військовики не мають наміру домагатися кардинальних змін у воєнній доктрині нашої держави?

— Деякі доповнення до воєнної доктрини через певний час, може, і варто буде внести. Але нині вона загалом відповідає політичному курсові України. Головне — втілювати її в життя, розв'язувати наболілі проблеми.

Взяв інтерв'ю Анатолій БЕНЬ.

Петро СИМОНЕНКО:

Комуністи не збираються зупиняти величезний маховик, але...

На запитання нашого кореспондента відповідає перший секретар ЦК Компартії України, народний депутат Петро Симоненко

— Петре Миколайовичу, ви, мабуть, задоволені результатами виборів народних депутатів України?

— Загалом, так. Адже ми отримали 86 мандатів народних депутатів. Однак є й інша статистика. За блок лівих сил — комуністів, соціалістів і селян — проголосували понад 10 мільйонів виборців, а це, погодьтеся, немало. Та ейфорії в нас нема.

Одночасно хотілося б заперечити деякі вигадки, що комуністи привели до парламенту пенсіонерів. Середній вік депутатів-комуністів — 45 років. Одному лише 60. А здебільшого — це люди зрілого, працездатного віку, динамічні, освічені, пройшли певну життєву школу і готові до розгляду важливих державних питань. Усі вони усвідомлюють, що таке комуністична ідея, яку сповідували колишні комуністи, і що пропонувати сьогодні.

— З якими намірами ви, депутати-комуністи, підете на засідання новообраної Верховної Ради України?

— Ми добре розуміємо, що у Верховній Раді на нас чекає дуже серйозна і напружена робота. Належить багато зробити того, чого не зробив попередній склад Верховної Ради. І, звичайно ж, усе залежатиме від того, наскільки конструктивною буде робота народних депутатів. Ось чому ми, комуністи, брали активну участь у підготовчій роботі й зосереджували зусилля на тому, щоб до початку сесії розв'язати деякі проблемні питання. Ми з самого початку хочемо показати, що у Верховній Раді має бути не балаканина, а конструктивна робота, пошук оптимальних варіантів виходу з кризи із врахуванням відмінностей регіонів, верств населення, всього того, що стосується кожного виборця, кожного з нас.

Ми розуміємо також, що в людей, які голосували за наших представників, було прагнення повернути ті гарантії, те соціальне становище в суспільстві, коли при владі були справді комуністи. І це покладає на нас особливу відповідальність. Однак ми добре усвідомлюємо: відразу розв'язати усі проблеми, що назріли, дуже і дуже важко. Сподіваємося на конструктивну роботу з усіма політичними силами і тими, хто має галузеве представництво у Верховній Раді. Прагнутимемо віднайти розуміння проблем і правильний вихід з ситуації, що склалася.

— І все ж ви збираєтеся порушувати політичні питання чи головного значення надасте розв'язанню державних, економічних завдань?

— Головне політичне питання сьогодення ми вбачаємо у прийнятті нової Конституції України. Будемо робити все, щоб громадяни країни взяли найактивнішу участь в обговоренні Основного Закону, підказали народним депутатам, яким бути політичному устрою нашої держави, якою бути, скажімо, символіці тощо. З усіх важливих питань слід радитися з людьми. Це питання тривалої перспективи. Сьогодні треба керуватися чинною Конституцією з усіма змінами й доповненнями і працювати над новою.

Вважаємо, що вже з першого ж засідання Верховної Ради потрібно невідкладно розв'язувати проблеми економіки. Адже без неї ні про яку самостійність, суверенність України не можна нікому й вести мови. Це, до речі, не раз підкреслював і Президент України Л.Кравчук. У нас, я переконаний, тепер мільйони безробітних. Треба докласти всіх зусиль, щоб запрацювало виробництво. Потрібно негайно податкову політику привести у відповідність з інтересами виробників. Треба переглянути фінансово-кредитну систему і особливо кредитні ставки банків. Потрібно, щоб держава повернула собі одну із своїх головних функцій — керувати економічною діяльністю країни. Ми — за відновлення зв'язків з Росією, Білоруссю, Казахстаном та іншими республіками колишнього Союзу. Ринок ми можемо знайти лише тут. На Заході марно його шукати і годі дурити народ. Верховній Раді слід прийняти рішення про входження до СНД. Жодне асоційоване членство нас не порятує, з нами не рахуватимуться як з рівноправним партнером.

Далі. Якщо народ підтримує приватизацію, треба і закони переглянути. Якщо приватизація, зміна форм власності не сприяють збільшенню виробництва, слід розібратися — чому. Нас, комуністів, критикують: ось, мовляв, ви за припинення приватизації. Та ми й не можемо підтримувати таку дику приватизацію. Адже багато хто понапихав кишені, наживившись на загальнонародному багатстві, через підставних осіб скуповують власність. А декотрі на заклання кинули всю Україну. Приватизацію слід не відміняти, а розібратися, яке хто ставить завдання, яку прийнято законодавчу базу і чому вона не сприяє тому, щоб власниками по-справжньому ставали члени колективу приватизованого підприємства.

— Як ви ставитеся до ринкових реформ?

— Ринкових відносин у нас нема і ринку також. Інша річ, що декотрі хочуть протягнути «ідею фікс» — за такий короткий термін перейти до нової формації, нової соціальної якості. Ми відстоюватимемо позицію: перехід до ринку — це тривалий процес. Під гаслами демонополізації та приватизації ми хочемо втілити ту теоретичну ідею, яку закладають в ринкові — випуск конкурентоспроможної продукції.

У чистому вигляді ринку немає в жодній країні світу. Скрізь є державна політика. Під неї розроблено певну програму, що фінансується державою, і вона регулює ці процеси. А в нас усе кинуто на відкуп певному колу ділків.

— Ви будете обстоювати державність країни чи повернення до Союзу РСР? Це насторожує багатьох наших читачів, громадян України.

— У своєму програмному документі-заяві ми записали: все робити, щоб розцвітала й розвивалась Україна. Ми ставимо собі це за програмну мету, бо розуміємо: хоча після розвалу Союзу кожний з народів формально й здобув деяку політичну та економічну самостійність, але жити стало гірше. Тому ми за Союз рівно-

(Закінчення на 6-й стор.).

СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ РОЗПОЧАЛА РОБОТУ: СЛОВО — ДЕПУТАТАМ

Петро СИМОНЕНКО: Комуністи не збираються зупиняти величезний маховик, але...

(Закінчення. Початок на 5-й стор.)

правних держав. Розуміємо, що це теж тривалий процес. На першому етапі будемо відстоювати принципи економічного союзу, оборонного союзу. А сам процес — це воля народу. Комуністи закликають народи колишнього Союзу жити в мирі й злагоді, дружбі і рівних матеріальних умовах, щоб, як і раніше, допомагали один одному, зберігали родинні зв'язки.

— Яке ваше ставлення до Соціалістичної партії і чи будете ви у єдності під час розв'язання принципово важливих для країни завдань?

— Із соціалістами у нас немає жодних розбіжностей. Якщо хтось намагається навмисне нас розколоти, даремно. Це спроба розколоти увесь лівий блок. Я глибоко переконаний, це не вдасться.

— А до групи «Центр»?

— Я вже відчув прагнення створити два напрями, а це передумова до створення двох центрів. Один — Л.Кучми, другий — керівництва Верховної Ради. Блок міжрегіональних реформ пропонує свою програму. Не всі її підтримують. Ми прихильники того, щоб, незважаючи на жодні блоки, групи, парламент працював.

Є, звичайно, питання, якими ми не можемо поступитися. Це питання про землю. Під час його розгляду ми будемо говорити, що земля — загальнонародна власність і в жодному разі не може бути об'єктом купівлі-продажу. Це принципове питання. Ми будемо відкидати протилежні підходи. Якщо декотрі сьогодні пропонують дику капіталізацію, ми кажемо: основою має бути загальнонародна державна власність, а приватна — це трудова власність. Людина може шити, виробляти щось, нехай робить це.

— Тобто ви підтримуватимете різні форми власності?

— Так. Але якщо приватна, то лише трудова. Сьогоднішня приватна власність — це спотворення. Сьогодні йде підкуп і розкладання керівників, структур управління та власності. Звідси з'явилась і корумпованість, і вся ця вертикаль працює не на економіку, не на народ України, а на власну кишеню. Тому не лише ми, увесь трудовий народ протестує проти такої комерційної діяльності. Ми відкрито говоримо: з'явився паразитичний прошарок, який збиває капітал. Ми виступатимемо проти такої комерціалізації держави.

— Депутати-комуністи мають намір ставити питання про перегляд якихось законів економічного характеру, скажімо, про ту саму приватизацію?

— Відразу не можна нічого зробити. Якщо маховик розкручено, то він має величезну інерційну силу, його вмить зупинити не можна. Тому треба все вивчити й лише після цього приймати рішення. Гальмування дії ряду законів може ще більше загострити параліч. Наше головне завдання — усі реформи мають бути переглянуті з урахуванням інтересів усього народу, а не 10—15 процентів, що радіють таким законам.

Ми діятимемо в рамках чинної Конституції, якою передбачено створення парламентських комісій. Будемо входити до них, зустрічатися з виборцями, трудовими колективами, радитися з фахівцями і лише після цього ставити питання про перегляд тих чи інших законодавчих актів. Ніхто з нас шашкою не розмахуватиме, як дехто намагається подати. Будемо чітко й наполегливо проводити лінію в інтересах усього народу і лише законним шляхом.

Інтерв'ю взяв
Яків ГАЛЬЧЕНКО

В'ячеслав ЧОРНОВІЛ: «Ми згодні з більшовиком Ульяновим: менше політичної тріскотні»

— Пане Чорновіл, наслідки виборів засвідчують, що лише дві партії, дві політичні сили спромоглися провести в парламент стільки своїх представників, що можуть створити фракції на суто партійній основі. Це компартія та НРУ.

— Що ми й зробили. Сьогодні наша фракція налічує понад 30 осіб — членів та прихильників Руху. Ще кілька депутатів, представників близьких нам за поглядами партій, мають намір до нас докооптуватися. Інші фракції, на жаль, базуються не на партійній основі. «На жаль», бо це не дасть можливості все-таки чітко структурувати парламент. Нам треба йти до європейського парламентаризму, де існує фракційна дисципліна, чіткий поділ на владу та опозицію. Всього цього не буде, хоча перший крок у такому напрямі вже зроблено.

— Пам'ятаю, обговорюючи закон про вибори, більшість промовців обурювалися: «Які партії? У людей уже алергія на слово «партія»...

— Так, закон вийшов абсолютно антипартійним, але його «відкоригували» самі виборці, бо голосували переважно все-таки за певні політичні сили, а не за індивідуальності. Це показово: люди хочуть, щоб нарешті ці сили відповідали, а не кожен сам за себе. Отже, ми маємо фракцію, вже провели організаційне засідання. Головою фракції, згідно з нашим статутом, є голова Руху, координатор — перший заступник голови Олександр Лавринович, секретар — Володимир Ковтунець, депутат від Рівненщини.

— Чи не копіюватиме програма, з якою ваша фракція йде до парламенту, програму Руху?

— Те, що фракція запропонує парламентові, не є партійною програмою. Але нам справді трохи легше, бо не треба придумувати нових речей: у нас є добре опрацьована, розроблена великою групою науковців, концепція державотворення, прийнята ще на четвертому з'їзді Руху. Такого документа не виробила дотепер жодна політична сила.

— Ви вважаєте, що нинішня розстановка сил у парламенті забезпечить його дієздатність?

— Той, хто каже, що новий парламент гірший за попередній, каже неправду. Він не гірший, його біда лише в тому, що він неповний. Нинішній склад Верховної Ради, по-перше, структурованіший, по-друге, там зовсім не домінують ті крайні ліві сили, про що так багато говорилося напередодні виборів. До речі, серед лівих є дуже багато тверезомислячих людей, які радо йдуть на співпрацю. Наприклад, серед соціалістів я почув думку, що не треба політизувати з перших днів роботу парламенту. Саме за це виступає і фракція Руху. Ми згодні з більшовиком Ульяновим: менше політичної тріскотні. Не дай, Боже, з перших днів залізти в дискусію про символіку, гімн, державні мови. Це не дасть змоги ані сформувати нормальний уряд, ані робочі органи самої Верховної Ради, ані розв'язати нагальні економічні проблеми. Я дуже боюся цього політизування. Можливо, нам треба буде насамперед зібрати керівників усіх фракцій — від крайніх лівих до правого центру (бо крайні праві навряд чи спроможуться на створення своєї фракції). Треба домовитися і накласти вето на розгляд певних питань, де ми неодмінно розійдемося і будемо знову дратувати народ України непотрібними конфліктами. Гадаю, ми все маємо зійтися на першочергових питаннях: як піднести економіку, запустити ринкові механізми, зупинити зростання злочинності, зубожіння населення. До нагальних проблем належить і фінансова реформа. Пан Звягільський, здається, вже допрацювався...

Правда, побоююсь, що недообраність парламенту може перешкодити нам розв'язати найістотніші проблеми. Наприклад, що робити з виборами, призначеними на 26 червня. Нині робоча група, до якої я належу, запропонувала поправки до Конституції, без яких не можна проводити вибори. Бо закон про вибори каже одне, а Конституція — інше. Згідно з нею ми взагалі не маємо права проводити ані президентські вибори, ані органів самоврядування. Треба чітко визначити, що то буде за президентська влада, що то за місцева, і тільки після цього йти на вибори.

Щодо структури парламенту. Гадаю, багато що визначатиме той центр, що складається здебільшого з безпартійних. Ліві сили мають приблизно третину місць, національно-демократичні — ще менше. І тому, вирішуючи більшість питань, кожна фракція намагатиметься прихилити до себе центр, де зібралися представники партії влади, аграрії, підприємці, військові.

— Як ви гадаєте, хто більше загрожує державності України — крайні ліві чи міжрегіональний блок?

— Звичайно, міжрегіональний блок. Прихильники пана Кучми виступають за такі речі, які недвозначно загрожують нашій незалежності. На щастя, вони зібрали дуже мало голосів. Не знаю, чи члени блоку потягнуть на фракцію, здається, у них немає й двадцяти депутатів: узяли трохи голосів тільки на Харківщині і Придніпров'ї, на Донбасі їх перемогли комуністи. Щодо крайніх лівих, то, будемо сподіватися, вони теж не однорідні. Там є сили, які, хоч і за соціалістичними рецептами, та все-таки мають намір будувати українську державу. З ними і будемо шукати спільної мови: переконувати, йти на якісь компроміси. Звичайно, про компроміси не йтиметься, якщо побачимо відверті проімперські настрої. Але будемо сподіватися, що таких депутатів у новому парламенті знайдеться небагато.

— Якою буде позиція вашої фракції на президентських виборах?

— Ми подивимося, чим закінчиться висування і хто буде зареєстрований. Набрати сто тисяч підписів не так вже й просто. Офіційно Рух не висунув жодного кандидата. Неофіційно, можливо, підтримаємо Ланового. Це справді економіст серйозного масштабу, людина, яка стоїть на державотворчих позиціях і може реально відібрати частину голосів від проімперськи настроєного Кучми. Зрештою, справа навіть не в самому Кучмі, а в тих силах, що ставлять на нього, збираючись керувати своїм висуванцем у разі його обрання на посаду Президента.

— Отже, цього разу вашого прізвища серед кандидатів на президента ми не побачимо. Кажуть, Чорновіл-опозиціонер може зробити набагато більше, аніж Чорновіл-президент. Як ви ставитеся до такого «компліменту»?

— Я не закомплексований на опозиціонерстві. Просто вважаю неморальними ці вибори. Навіть сама ситуація навколо них якась неприємна. Подивіться, то наш Президент заявляє, що він більше не буде претендувати на свою нинішню посаду, то раптом він кандидатує. Плющ також виставив свою кандидатуру і доводить на прес-конференціях, що Леонід Макарович, м'яко кажучи, не має рації... Вони просто борються за крісло, на якому ще нічого не написано. Адже не визначено функції президента, не прийнято нову Конституцію. Де ж це в світі таке робиться, що спочатку обирають президента, а потім вигадують для нього функції. Такого не буває. Оцей потяг до крісла, оце підсиджування одне одного, оце кокетування (буду—не буду) — все це страшенно ганебно. Та й більшість претендентів не набагато краща. Невже люди не усвідомлюють, що вони мало не смішні в своїх претензіях на президентську посаду. Ви знаєте, спостерігаючи за такою атмосферою, я тільки радію, що не включився в цю гру. Звичайно, якби була інша розстановка сил, інша ситуація в суспільстві, то чому така велика політична сила, як Рух, не могла б рекомендувати свого представника? Що ж до того «компліменту», то мені здається, я не погано керував Львівською областю, коли був

явно не в опозиції. Просто загальна ситуація не сприяла моїй роботі. Почалося обвальне падіння економіки. Ми, скільки могли, його стримували. Багато чого досягли, але...

Ще раз хочу підкреслити: опозиція для мене та для нашої фракції не самоціль. Якщо політична сила ставить лише на опозиціонерство, вона приречена. Та й чистої опозиції не буває в політиці. Отже, мабуть, то хибна думка: «Чорновіл — вічний опозиціонер». Просто така ситуація, що в нас нині немає шансів здобути більше, ніж ми могли б здобути.

— Чим, на вашу думку, пояснюється успіх НРУ та поразка УРП на виборах?

— Мені здається, занадто пристосовницькою політика лідерів УРП не тільки щодо Кравчука, а й білякравчуківської номенклатури. Вони легковажно повірили, що стара команда щиро будуватиме нову державу. Легковажність у політиці не проходить... А Рух... Рух тому й досяг успіху, що розуміє це.

Ми сподіваємося, що після повторних виборів наша фракція стане ще соліднішою. Адже в багатьох округах, де вибори зірвалися, ми мали дуже добрі шанси, наші представники вийшли в друге коло не лише на заході України, а й у східних областях (у Києві, наприклад, — 14 «чистих» рухівців).

Наша фракція готова до парламентської діяльності. Вона співпрацюватиме з усіма, хто прагне зробити нашу Україну незалежною і розвиненою державою.

Інтерв'ю взяла
Людмила КОХАНЕЦЬ.

Важко дібрати слів, якими можна схарактеризувати стан української економіки. Підприємства зупинилися: не мають коштів, платіжна криза. Військово-промисловий комплекс здійснює конверсію повільно і незграбно, весь час випрошуючи пільгові кредити у держави. Куди не кинь — скрізь клин. Окремі, зовсім невеличкі острівці, на яких ще дихає економічне життя, погоди не роблять. Бо й не добереш: те життя на ладан дихає чи набирає сили.

Чому так сталося, чом Україна, яка, за оцінками міжнародних експертів, мала найкращі стартові передумови серед республік колишнього Союзу, опинилася в аутсайдерах? Політична причина, мабуть, та, що надто ми затягли з виборами до Верховної Ради. Й стара ВР тасувала в уряді стару ж таки номенклатурну колоду. Уряди Фокіна, Кучми і нинішній Звягільського відчували і відчувають свою тимчасовість і діяли, як пожежні команди, разом з ВР латали дірки бюджету, в основному за рахунок посилення податкового пресу на державні підприємства. Коли суспільний пиріг меншав, вони все відшукували, як його збільшити не за рахунок пожвавлення економіки, а збільшення податків. Тобто, цілковита відсутність стратегії, а знову ж таки тимчасовість, латання дірок начебто заради підтримки освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, культури.

В результаті довели до зубожіння і економіку, і згадані бюджетні сфери, і всю державу. Бо як же можуть нормально функціонувати підприємства, коли сумарно з них беруть у вигляді різного роду податків понад 80 відсотків прибутку. Чим же тоді платити за сировину,

Наш народ заслуговує кращої долі

Аналіз редакційної пошти

комплектувальні, енергоносії?

І підприємства зупинилися. Утворилася парадоксальна ситуація, коли вигідніше стало не виробляти продукцію, а перепродувати. Та ще й ховати при цьому прибутки від податкової інспекції. Ховати за допомогою бартерних операцій, прямого підкупу тощо.

У цьому безладді, як риба у воді, почуваються лише мафіозні структури. Розцвіли вони пишно, і не помічають того цвітіння, здається, лише державні органи, покликані з ними боротися, зокрема МВС України.

З чого б це? Невже така вже непомітна криміногенна ситуація хоча б навколо квот, ліцензій, пільгових кредитів?! Що ж до рекету, то він узагалі діє так відверто, наче правоохоронних органів взагалі не існує.

Усе це добиває й без того послаблену українську економіку і наш з вами життєвий рівень.

А з усього цього постає одвічне питання: що робити?

Аналіз редакційної пошти дає можливість узагальнити думки наших читачів. Що вони пропонують?

Найперше, треба в новому парламенті мінімізувати політичні чвари, створити сильний центр і зайнятися тільки економічними проблемами. Бо якщо нова ВР займеться питаннями політичними, почне з'ясовувати, який такий лад будуємо, знову порушуватиме проблеми мови, символіки, «ізмів», — усе пропаде. Бо зубожіння тим часом ще зростатиме. Суспільству не потрібні політичні балакуни, суспільству доконечно потрібні лідери, здатні вивести країну з кризи.

Отже завдання завдань нової ВР — сформувати не тимчасовий, а професійний, соціально відповідальний уряд. І разом з ним крок за кроком неухильно здійснювати реформи. Не стабілізація спершу, а тоді реформи, а стабілізація через реформи. Не декретотворчість протягом півроку, а тоді запитання на сесії ВР: скажіть, який «ізм» будувати, то й будемо його будувати, а дії з чітко визначеною метою. А мета зараз одна — пожвавлення економіки. Щоб людям краще жилося, а під яким «ізмом» — теоретики потім визначать.

Отож новий Кабінет міністрів і нова Верховна Рада мають прийняти рішення про цільові кредити товаровиробникам під майбутню їхню продукцію. Тим товаровиробникам, на продукцію яких є попит. Щоб нею вони розплатилися за кредити. Цей захід матиме й негативні наслідки, але він справді просто необхідний. Щоб запрацювали підприємства, щоб люди повернулися на свої робочі місця.

Наступний крок — постанова чи, ще твердіше, закон про податкові обмеження. Тобто, є доконечна потреба прийняти конституційний закон, який не дозволяв би, щоб податки з товаровиробника перевищували 35—50 відсотків з прибутку (50 відсотків — тільки в певних галузях). Суть тут не в назві податку чи механізмі його стягнення, а в тому, щоб виробляти товари було вигідно. Лише тоді можна розраховувати на пожвавлення економіки. Тільки тоді у підприємств будуть кошти на створення нових робочих місць, що вкрай важливо. Бо кому потрібна держава, яка не гарантує реалізації проголошеного й невідмінного права на працю? Зрештою, людина для держави чи держава для людини? Це особливо підкреслюється у багатьох листах.

Давно потрібно розібратися й з питомою вагою зарплати в собівартості продукції. Скільки вона сьогодні становить? Ті кажуть 4—9, ті — 3—7 відсотків. І те, і те — мізерний рівень.

Цей рівень — відрижка старих часів, коли ми мало не всі отримували, м'яко кажучи, скромні зарплати й жили надіями на світле майбутнє, яке ось-ось мало настати. В роки кризи й ті скромні зрівнялівські зарплати грунтовно пережувала інфляція, і тепер вони здаються нам чи не як райські.

А насправді найдорожче — в цьому переконаний Трудовий Конгрес України — це робочі руки і інженерний розум. У всіх розвинених країнах найдорожча річ — робоча сила. Отож і нам треба того прагнути. І ухвалити відповідний законодавчий документ (постанову чи закон) про питому вагу зарплати в собівартості продукції, яка реалізована. І в такий спосіб передбачити, що питома вага зарплати в собівартості реалізованої продукції, тобто яка потрібна, бо вже знайшла покупця, має становити 20—25 відсотків. І не менше. Це призведе, безперечно, до зростання собівартості продукції, але, разом з тим, і до значно випереджальнішого зростання зарплати. Як на теперішній курс — до 3—4 мільйонів карбованців на місяць.

Це просто необхідно зробити не тільки заради самої робочої людини, товаровиробника (хоча й сама ця мета варта будь-яких зусиль), але й для нормального функціонування економіки. Бо якщо ми за рахунок цільових кредитів і розумної податкової політики пожвавимо економіку і не піднімемо різко рівень зарплати, то хто ж купуватиме товари широкого споживання?

Само по собі зрозуміло, що з пожвавленням економіки треба відповідно підтягти й рівень пенсій і стипендій. До 1,5 та до 0,8—1 мільйона карбованців, як на сьогоднішній курс. Низька теперішня купівельна спроможність населення може звести нанівець будь-яке пожвавлення економіки.

Сьогодні потрібно виправити й таку ось недолугість у формуванні бюджету. Уряд ледь не все стягує до Києва. Як раніше — до Москви. Та ж сама номенклатурна психологія. А з Києва тоді тягнуть ті, в кого можливостей більше. Потрібно інакше все перерахувати. І чітко визначити, скільки має залишатися в районах, містах, областях, а скільки — надходити до Києва на фінансування освіти, охорони здоров'я, культури, соціального забезпечення, армії, міліції, судів, прокуратури і ще на якісь непередбачені випадки. А основні економічні можливості слід передати в райони міст і сільської місцевості. Бо ми всі там живемо — в районах. І саме там, на місці, найкраще видно, куди витрачати кошти. Та й громадянам, трудовим колективам, усім сплатникам податків легше контролювати низові структури влади, а не столичні.

Переконаний, освіта й охорона здоров'я і надалі мають бути безплатні для окремого громадянина. Нехай їх утримує суспільство. Бо суспільству, зрештою, потрібен здібний інженер, а не, як то кажуть, з купленим дипломом. Бо суспільству потрібніші великі сім'ї, а не з однією дитиною. А за всі оті «витребеньки» з платними науковими закладами та медицину треба й по руках декому дати. Як за антисоціальну практику.

Висловлю кілька суб'єктивних думок щодо приватизації. Приватизування через ваучери чи сертифікати для всіх, на мій погляд, одна з форм великомасштабного обдурювання народу. Основною ланкою приватизації має стати трудовий колектив. І шлях його — оренда, оренда з викупом (поступове нагромадження коштів для викупу основних фондів, придбання нових засобів виробництва), а далі — закрите акціонерне товариство. В рамках трудового колективу. Тільки це створює нові мотиви до праці і сповна покладає відповідальність за наслідки роботи на даний колектив і його керівників. А далі, якщо основні фонди надто дорогі, вже сам колектив хай вирішує, який відсоток акцій пустити на ринок чи запропонувати стратегічному інвесторові (банку, фонду чи державі). Але всі ці нюанси має визначати лише сам трудовий колектив. Одразу ж напрошується запитання: а як же вчителі, медики, пенсіонери тощо? Вони що, непричетні до загальнонародної власності? Причетні. Але навіщо, скажімо, вчителеві володіти часткою верстата на заводі? Не вплутуйте його в це, а забезпечте пристойною зарплатою за рахунок податку з товаровиробника — і цього буде досить. А нинішній шлях — це є розпорошення власності, втрата мотивів до праці й подальше нагромадження власності у руках спритних, але не найдостойніших громадян. Чи не так?

Міські жителі сьогодні тягнуться до землі. І багатьом з них держава завинила ті гроші, що були на ощадкнижках. То віддайте охочим у рахунок тих боргів по 10—15 соток. У приватну власність. Та земля підтримає і людей старших, похилого віку, і молодих. Приватна — тож можна й продати. Але на того, хто купить, має бути закон — використовуй на суто аграрні потреби. Інакше — позбудешся землі.

А як же бути з власністю на селі? А так, як люди вирішать! Хочуть бути в колгоспі — їхня справа. Поділять його на паї — теж їхнє право. Ставатимуть фермерами — на здоров'я! З огляду на демографічну ситуацію на селі ясно, що перспективу в основному має фермерство. А фермери теж об'єднуватимуться у якісь свої спілки. Але ж без обліковців, бригадирів, інших управлінців...

Нарешті, нова ВР має повернути право законодавчої ініціативи профспілкам. Позбавили їх цього права — і робітничому люду залишилося захищати свої права тільки страйками. Навіщо ж їх провокувати?! Зараз різних профспілок багато. А право законодавчої ініціативи потрібно дати одне на всіх. Щоб не менш як дві третини загалу членів профспілок підтримували той чи інший законопроект на захист трудяря. А вже тоді такий правовий акт має бути внесений до Верховної Ради. Це допоможе і профспілковим лідерам шукати згоди між собою, і переведе відстоювання прав трударів у цивілізоване річище.

Не відчувалося, з 1991 року починаючи, й жодної турботи з боку ВР та КМ про вітчизняний споживчий ринок. Навпаки, той ринок наче спеціально віддано інофірмам не кращого гатунку. В результаті до нас попливло все, що не має збуту на Заході й на Сході. Сумнівної якості напої, залежалі жвачки, несмачні, але розрекламовані цукерки і т.ін. А свій виробник подібних, але значно кращих за якістю товарів, не має ринку їх збуту. Хто ж так чинить?

Свого товаровиробника потрібно захищати. Інакше навіщо, знову ж таки, рідна держава? Захищати високим митом на ввезення того, чого не потребуємо. І сприяти ввезенню лише тих товарів і технологій, у яких маємо потребу. Отож напрошується до порядку денного ВР постанова про захист споживчого ринку України і вітчизняного товаровиробника.

Законодавчої роботи, як бачите, багато. Та перед нами, коли ваша ласка, не Верховна Рада тринадцятого, а по суті — першого скликання в незалежній Україні. З того ж бо й надії на неї — величезні. Не вдавайтеся, шановні народні обранці, до політичних суперечок. На цьому втратите ви всі — і ліві, і центр, і праві. А головне — народ втратить. Перед вами — Україна, перед вами — економіка, що її треба піднімати. Перед вами — народ, який давно вже заслужив кращої долі, ніж та, яку мав, і ніж та, що її має тепер.

Сергій ПРАВДЕНКО.

Продиктовано в номер

Створено Українську громадську раду Криму

9 травня в Сімферополі відбулися збори розширеної ради Конгресу українців Криму та представників партій, громадських організацій і рухів півострова. Висловлювалася стурбованість у зв'язку з розгулом шовінізму і наступом фашизму в Криму, що загрожує суверенітету й цілісності України. В одностайно прийнятій ухвалі, зокрема, зазначається, що всі на півострові «гостро відчувають неминучість воєнно-політичного конфлікту в Криму, до якого веде деструктивна політика Ю. Мєшкова та його московських емісарів і відверта конфронтація з владними структурами України».

На зборах проголошено створення представницького органу національно-демократичних сил державницького спрямування — Української громадської ради Криму. Першу сесію УГРК вирішено скликати 22 травня в Сімферополі.

Перша сесія Верховної Ради Криму

10 травня відкрилася перша сесія ВР Криму нового скликання. В її роботі беруть участь всі 94 депутати. Присутні президент Республіки Крим Юрій Мєшков, заступник голови комітету Державної Думи Російської Федерації К. Затулін.

Сесію відкрив депутат Олександр Круглов. Депутати мають обрати голову ВР, його заступників, сформувати постійні комісії, а потім перейти до обговорення інших питань порядку денного.

Хто у консули, а хто — в представники Президента

У зв'язку з призначенням Володимира Блаженчука Генеральним консулом України у місті Гданську Республіки Польща від Л. Кравчука на Волинь надійшла пропозиція щодо призначення представником Президента першого заступника голови облдержадміністрації Юрія Ленартовича. Саме в день Святого Юрія на сесії Волинської обласної Ради народних депутатів це питання стояло першим на порядку денному. Після обговорення обласна Рада погодилася з кандидатурою Юрія Ленартовича на посаду представника Президента у Волинській області. Ось Вам, Юрію Сильвестровичу, і Юріїв день!

Мета — мати у парламенті більшість

Прес-центр Луганського обкому Компартії України повідомив засоби масової інформації про те, як пройшла обласна партконференція. За словами першого секретаря обкому Петра Купіна, на Луганщині народними депутатами України від Компартії стали 18 із 24 загалом обраних. Конференція дала наказ місцевим парламентаріям схилити на свій бік не менше п'ятдесяти депутатів з числа «незалежних», щоб одержати у парламенті більшість, достатню для обрання Президії, Голови Верховної Ради, уряду і зміни законодавства.

У Донецьку померла мати Василя Стуса

На 92 році життя перестало битися серце матері Василя Стуса Ілини Яківни.

«Перші уроки поезії — мамині. Знала багато пісень і вміла дуже інтимно їх співати... Найбільший слід на душі — од маминої колискової «Ой люлі-люлі, моя дитино». Шевченко над колискою — це не забувається». Так писав Василь Стус у передмові до книжки поезій «Зимові дерева», яка вийшла друком у Брюсселі 1970 року.

Усі, хто знав Ілину Яківну, хто бував у маленькій, але такій затишній хаті Василевих батьків, пам'ятають її завжди привітною, ласкавою, надзвичайно делікатною. Ніколи не забудеться її пісня «Тихо, тихо Дунай воду несе». Співала сама душа народна. Пішла з життя мати великого сина українського народу, який став символом незламності й нескінченності українського духу.

Вся Україна схиляється над могилою Ілини Яківни. Добра пам'ять про неї навіки залишиться в наших серцях.

ДОБРЕ, ЩО ХОЧ ХМАРИ ПОДЕШЕВШАЛИ

Микола Федорович Осауленко — людина легендарна. Коли ще працював в «оборонці», йому знадобилось випробувати лазерний телевізор з багатометровим екраном. А де такого було взяти? І Осауленко вивів зображення просто на хмари над Києвом. Звісно, перепало на горіхи. Зараз він вже не засекречений, про нього залюбки пише преса. Ось лише один заголовок з газети «Известия»: «Один украинский телевизор лучше двух японских». Це — без іронії.

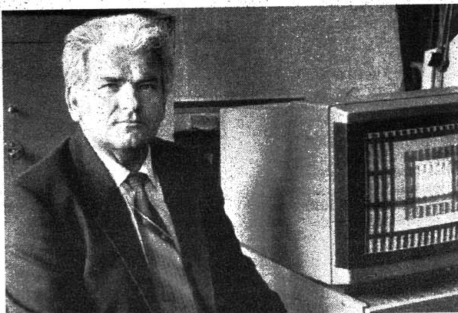

56-річний Осауленко став віднедавна «цивільним» ученим, створив НВО «Комос-Наука», орендував кілька квадратних метрів у СПТУ-8 на київській околиці й разом з дюжиною соратників займається тут створенням екологічно чистого телевізора. Власне, отого самого, що «кращий за два японські».

Чим поганий «нормальний» кольоровий телевізор? Шкідливим випромінюванням, що знесилює дорослий організм, а дітей і взагалі робить дебілами. Телевізор без отого випромінювання — ідея не нова, але раніше про це не говорилося — щоб не розвалити економіку. Тепер, коли вона сама розвалилася, можна братися за такий телевізор. Але як?

Приміром, ставлять спеціальні фільтри на екран. Але це дорого, незручно і — неефективно. Колектив Осауленка пішов зовсім іншим шляхом — шляхом зменшення напруги на всіх вузлах. Маємо колосальну економію електроенергії, а ще такий «ящик» не просто безпечний, а навіть корисний, бо працює як біостимулятор. І то вже не теорія — такі телевізори НВО «Комос-Наука» вже продає, бо треба ж якось жити. І не тільки телевізори — разом з вінницькими колегами тут підготували зразки кольорових відеомоніторів для персональних дисплеїв — само собою, екологічно чистих. Багато говоримо про комп'ютеризацію шкіл, ось би воно й знадобилося...

Але, щоб десь розмістити замовлення — потрібні гроші. А у вчених є тільки ідеї. Наші виробничники не ризикують брати неоплачені ідеї. От і виходить, що наші «чисті» телевізори випускатиме, і дуже скоро, Росія. Ними зацікавились корейці...

Що ж, нам не вперше демонструвати свої досягнення на хмарах — це нічого не коштує і взагалі безпечніше, ніж колись. А щастить у цій ситуації поки що лише хлопцям із СПТУ-8 — науковці з НВО «Комос-Наука» готують тут телемайстрів. І практикуються майбутні телемайстри на телевізорах, яких у нас ще не випускають.

Віталій ЖЕЖЕРА.

На фото Олександра КЛИМЕНКА: Микола Федорович ОСАУЛЕНКО.

Гаражний синдром

Чи доводилося вам бачити гараж для приватного легковика завбільшки з цирк шапіто? Чи чули ви, щоб велика родина мала по гаражеві на кожного до дітей включно? А автор цих рядків бачив і чув. Разом із співробітниками Чернівецького обласного управління захисту прав споживачів, що зробило незаплановану перевірку діяльності деяких автомобільних товариств.

Навіть контролери, які багато бачили на своєму віку, були шоковані виявленими фактами. Як з'ясувалося, споруджували гаражі в місті товариства-нелегали, що, скориставшись із байдужості влади, обвівши навкруг пальця відділ юстиції, повибивали собі сумнівні статуси і взялися наліво й направо роздавати земельні ділянки своїм родичам, кумам, сватам, а іже з ними — й місцевим товстосумам.

Спритники зуміли знайти собі однодумців навіть у надрах міськвиконкому, зокрема в його архітектурному управлінні. Злочинний ланцюг замкнувся, і підпільна торгівля землею набрала великомасштабного характеру. А щоб ніхто одразу не докопався до махінацій, архітектура вирішила не вести обліку розданих забудованих майданчиків. І так тривало протягом кількох років, бо міськвиконком, у свою чергу, не здійснював жодного контролю за своєю архітектурною службою.

Контролери управління захисту прав споживачів були не менш подивовані й тим, що мерія чомусь допустила до поживного місця саме архітектуру, а не відділ земельних ресурсів, якому насамперед належало докласти зусиль на цьому терені.

На нижчих щаблях злочинної драбини таком — суцільний кримінал. Формально землю під забудову гаражів давали згідно з чергою. Але в тому то й вся заковика, що керманичі нелегальних автотовариств не рахувалися з цим і щедро роздавали наділи позасписковим громадянам. Доходило навіть до того, що ділянки одержували люди, які взагалі не мали автомобілів.

Родичі керівників були категорією особливою. Від старого до малого їх обслуговували в першу чергу, що добре видно на прикладі сім'ї голови обласної спілки автомобілістів В. Лакусти. Троє членів його поважного сімейства (а з ними й далекі фамільянти) в лічені дні одержали ділянки під гаражі.

А що ж узаконені черговики? Їм відсовували це задоволення на два-три роки, а декому трах — і на триваліший термін.

Після перевірки місцева влада довго мовчала. Зреагувала на неподобства лише постійна комісія обласної Ради народних депутатів з питань законності. Її висновок був однозначний: забудову гаражів у Чернівцях пущено на самоплив, за потурання чиновників віддано до рук злочинців.

Проте в мене, як думаю, й у десятків черговиків, котрих обдурили аферисти, складається враження, що влада без особливого ентузіазму сприйняла цей документ. Ситуацію, за термінологією автомобілістів, намагаються спустити на гальмах. Та найбільше насторожує мовчання обласної прокуратури. Гаражний розкрадамс у місті набрав злочинних масштабів, а служителі Феміди вдають, що нічого особливого не сталося.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Газифікують останні села

Дніпропетровська облдержадміністрація на чолі з Павлом Лазаренком увійде в історію і пам'ять земляків уже тому, що в скрутний час економічних випробувань зуміла організувати й завершити спорудження кількох десятків надто важливих соціальних об'єктів.

Щойно сталася ще одна нерядова подія — підведено газопровід у Петриківський район. Це значить, що в області розпочалася газифікація останнього району, який ще не користувався природним паливом. В одинадцять сіл газ уже прийшов, а до кінця року прийде в половину квартир та індивідуальних житлових будинків району.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Суд напередодні суду не відбувся

Такого у місті Старобільську ще не було. Зал на 400 місць не вміщав тих, хто хотів бути присутнім на черговій сесії районної Ради народних депутатів, хоча самих депутатів сюди прибуло лише 43. Що ж схвилювало населення цього сільського району Луганщини? Виявляється, доля райгазети «Новини Старобільщини» та її редактора Віталія Лобаса.

Напередодні сесії було прийнято рішення заслухати звіт редактора про його роботу. Лобас відразу ж заявив, що його звинувачують: поперше, в тому, що він «неетично» покритикував одного з директорів радгоспу, по-друге, в тому, що завдяки його зусиллям газета «почервоніла» — стала прокомуністичною. Щодо першого пункту звинувачень, редактор сказав, що розібратися тут має суд. Що ж до другого — тут він цілковито перекладає вину на керівників району: «Я хотів, щоб газета була відкритою трибуною для людей, які стоять на різних політичних позиціях. Мене за правдиві публікації про Рух, УРП били доти, доки я не перестав їх друкувати, а потім раптом змінили свої політичні погляди».

В центрі міста були влаштовані пікети на захист редактора. Але дуже швидко вони «зникли»: пікетувальників, аби з очей геть, теж пустили до сесійного залу. Редактор відзвітував. Депутати про «червоний колір» газети практично не згадали. Пропозиція глави райдержадміністрації — змінити керівника редакції не пройшла. А от ображений директор до суду позов подав. Що ж, суд в усьому розберется, але же навіщо було влаштовувати суд на сесії райради, розтривожувати громадськість?

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

Штраф за... повільність

Аж сорок діб знадобилося відділенню ощадбанку в Суворовському районі Одеси, аби перерахувати суми з депозитних приватизаційних рахунків дев'яти громадян, що побажали взяти участь у приватизації акціонерного підприємства «Одесавтормаш». Оскільки така «оперативність» значно перевищує встановлені законом строки, регіональне відділення Фонду держмайна змушене було застосувати фінансові санкції: нараховано пеню в розмірі 0,5 відсотка від вартості об'єкта приватизації, що становило 170 мільйонів карбованців.

Як повідомила прес-служба представника Президента в області, такі факти — не поодинокі. За другу половину минулого і перший квартал нинішнього року з 50 приватизованих підприємств більш як у половині порушено терміни оплати майновими сертифікатами. Основні причини — несвоєчасне внесення громадян до списків, що дають право на одержання приватизаційних паперів, та зволікання з перерахуванням відповідних сум ощадбанком. Аби усунути неподобства, проблему обговорили в облдержадміністрації. Інформацію про порушення направили керівникам відповідних структур, перед ними поставили вимоги усунути недоліки. Хто ж і надалі «не поспішатиме», розплачуватиметься з власного гаманця.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Господаря не знайшлося

У ході спільної акції Служби безпеки, митниці і прикордонників на станції Конотоп виявлено велику партію контрабанди. У кількох ящиках, вилучених зі схованки під дахом одного з вагонів поїзда Чоп—Москва, були коштовності і валюта. Господар скарбу не озвався. За попередніми оцінками, загальна вартість його перевищує 2,5 мільярда карбованців.

СПОДІВАЄМОСЬ, НАШЕ МАЙБУТНЄ В НАДІЙНИХ РУКАХ

Сьогодні починає роботу нова Верховна Рада. А підготовка до цієї події тривала напередодні. У депутатських групах, у Секретаріаті, в коридорах парламенту і навіть... на його сходинках. Їх укріплювали, підмуровували. Тонка робота. Мурувати підвалини демократії, держави. Створювати такі закони життя, за якими громадяни почуватимуться вільними в державі, господарями своєї праці, своєї долі.

Як зорганізуватися всім, щоб дебати були не затяжні, а плідні, щоб у спорах все ж таки народжувалася істина, а не ворожнеча, щоб ми, нарешті, відчули: законодавець розумно, виважено, професіонально робить свою справу. Без браку, за який ми, виборці, змушені були б розплачуватися.

Судячи з бесід у робочих депутатських групах, віриться — так буде! Народні обранці тим живуть, вони вже працюють на майбутнє України. Тож, сподіваємося, воно — в надійних руках і в розумних головах.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Знімки Олександра КЛИМЕНКА.

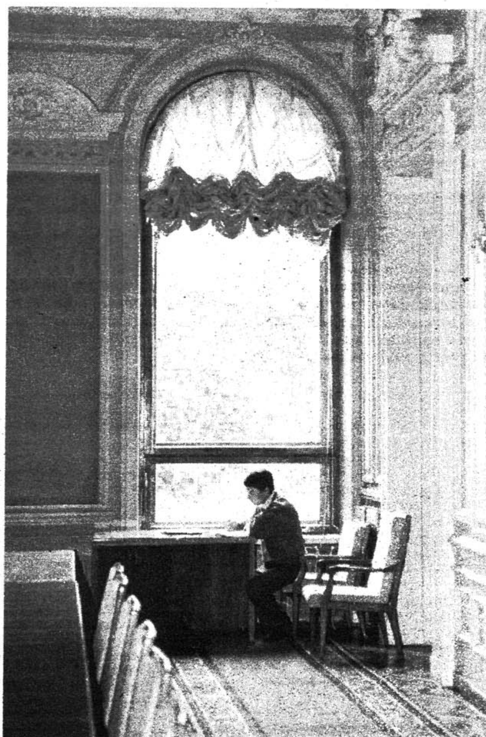

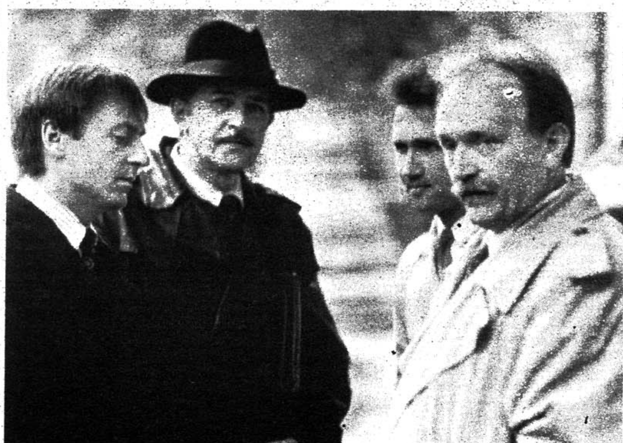

Парламент має сформувати уряд однодумців. І нічого страшного, якщо там будуть «колишні»

Інтерв'ю «Голосові України» віце-прем'єр-міністра Василя Євтухова

— Василю Івановичу, як на мене, сьогоднішній уряд не має спільної точки зору на окремі принципові питання. Деякі проблеми розв'язуються локально, без масштабного підходу в цілому по Україні. Скажімо, питання донецького регіону. Локально виділяють кошти на якісь напрямки. Не хотілося б повторюватися, але це схоже на перетягування дірявої ковдри. Чи не так?

— Цілком згодний. І щоб цього не було, наступний уряд має бути урядом однодумців, а не зібраним, коаліційним. Формувати його варто не за принципом збирання портфелів від різних партій, а за розумовими здібностями людей, які сповідують одну й ту ж економічну ідею, один і той же шлях розвитку. Інакше знов тупцюватимемо на місці.

Не треба шукати ворогів. Треба шукати людей, які будуть працювати і виконувати намічене.

— З останнім, мабуть, буде складно. У багатьох з нас за роки перебудови виросли гени мітинговщини. Якщо ти говориш про реформи — ти реформатор, якщо ні — то навпаки. А гени, які спонукали б до конкретної праці, опинилися десь на задвірках.

— Сьогодні і в уряді, і на місцях багато хто знає, що робити далі. Треба вже конкретно ставити завдання: за такий-то період зробити те й те, за інший — те й оте. І призначати відповідальних. Якщо хтось порушує закон або плутає державну кишеню з власною, то таких людей просто треба судити. Не дивлячись на чини й посади. У країні має панувати дисципліна і повага до державності. Не все, що було в минулому, чорне. Погодьтеся, що раніше відповідальність людей була вищою. Так, комуністичну систему можна і треба критикувати як монопартійну за допущені у минулому політичні помилки. Але варто вчитися у неї виконавської дисципліни, організаторського механізму.

Не варто все сліпо відкидати із своєї історії, краще слід перенести у сьогодення. Після поїздки до Об'єднаних Арабських Еміратів, де ми уклали багато вигідних нашій державі договорів, я ще раз переконався, що наші спеціалісти дуже часто за здібностями і працьовитістю на три голови вищі за тамтешніх. Але в організованості ми поступаємося.

Скажу також, що багато хто з «колишніх» — урядових фахівців, яким сказали «геть», — доволі досвідчені люди і могли б прислужитися державі. До кадрів треба ставитися завжди уважно і з повагою. Як в уряді, так і на місцях.

— Зараз у пресі серед фахівців іде дискусія щодо державного втручання у ринкову економіку. Хотілося б почути і вашу точку зору з цього приводу.

— Я за державне регулювання, за планування. Але яке? Я розумію план як індикативний механізм, у межах котрого приймають законодавчі акти або управлінські рішення, що сприятимуть тому, чого ми хочемо досягти.

Ось у Франції, наприклад, на найвищому рівні приймають державну довгострокову доктрину. Виходячи з неї, підприємства формують стратегічні плани на 3—4 роки, які щорічно коригують і переглядають. Стратегічні плани мають індикативний, прогнозний характер. До виконання стратегічних державних планів залучають як державні, так і приватні структури.

— Василю Івановичу, яке ваше ставлення до приватизації?

— Твердо переконаний, що назад дороги немає. Приватизація — це інструмент переструктуризації економіки, засіб підвищення ефективності виробництва. Але й тут не треба сліпо копіювати Захід. Тому що там інший економічний грунт.

— Щойно пройшли вибори до парламенту, на черзі вибори Президента і місцевої влади. Як на вас, чим буде займатися влада на місцях: виборами чи економікою?

— Виборами. Точніше, більше виборами, ніж економікою. У листопаді ж почнемо звинувачувати одне одного, чому все так погано.

Вів розмову Леонід БРОВЧЕНКО.

Режим обмінного ВК без фольклору

Нині насамперед треба зректись думки, що вибір плаваючого чи фіксованого режиму курсу валют є підставою для визначення ставлення особи до ринку. Той, хто виступає за впровадження плаваючого курсу, ніби стоїть за надання самостійності спонтанним силам ринку; прихильники фіксованого курсу трактуються явно чи неявно як такі, що виступають за владу чиновника в економіці і взагалі не є справжні «ринковики». Нині у світі існують п'ять режимів валютних курсів, за якими здійснюють розрахунки і визначають валютні обмінні курси.

З них два «чисті», а два «гібридні», утворені на основі переважно одного або другого «чистого» валютного режиму. П'ятий метод організації валютних режимів означає прямий державний контроль усіх міжнародних монетарних трансакцій.

Розкриємо ці методи. Одним із «чистих» режимів валютних курсів (ВК) є фіксований, постійний ВК. Як правило, він «прив'язаний» до певного якоря, опори: золота, дуже надійної іноземної валюти, кошика (композиту) валют, до певних індикаторів, колективних валют (СДР, ЕКЮ). Другим «чистим» ВК — є плаваючий, коливальний ВК. Він установлюється на валютних ринках під впливом попиту і пропозиції на національні гроші. В даному разі держава не бере участі в обміні національних грошей для міжнародних розрахунків. Через це сукупний платіжний баланс ніколи не є пасивним, як не може бути і активним.

Наступні два режими ВК є «гібридними». Перший — це «змінюваний фіксований» ВК, коли державні установи купують і продають національну валюту для міжнародних розрахунків, але у разі виникнення платіжних дисбалансів періодично держава переглядає рівень фіксованого ВК.

Другий — «керований плаваючий» ВК, коли держава не фіксує ВК, він плаває під впливом попиту і пропозиції. Однак держава через інтервенцію на валютних ринках шляхом зміни попиту і пропозиції може скеровувати його в бік зниження або підвищення.

П'ятий — контрольований валютний курс: держава адміністративно розв'язує питання обміну національних грошей. Вона обмінює всю виручену експортерами валюту на національні гроші. Для купівлі іноземних товарів валюту треба брати у держави. Урядові інстанції вирішують, кому виділяти валюту і за яким курсом, скільки, коли і на які цілі з огляду на політику держави. Треба розглядати контрольований курс як норму, так само як і різні форми валютних обмежень, контролю, поширені і практиковані багатьма країнами, в тому числі і високорозвинутими.

У перехідному українському суспільстві виникають специфічні форми контролю. Контроль потрібен зокрема у зв'язку з тим, що агенти валютно-кредитної сфери не розуміють необхідності політичного регулювання їх діяльності, дуже низької ефективності ринку для забезпечення її успіху як різновиду «соціального блага», «спільного використання». І це зумовлює те, що режими валютних курсів формуватимуться як результат діяльності національної держави та міждержавних угод. А вибір режиму є виявом контролю, адміністрування.

Далі контроль уже виступає як часткове коригування обраного режиму, нейтралізація небажаних наслідків його дії з допомогою спорадичних заходів. У Західній Європі значний валютний контроль, різні обмеження існували до 1958 року. І нині, в той час як у Швейцарії їх майже немає, у Греції, Португалії, Італії, Швеції, Бельгії та інших країнах вони продовжують існувати в різних формах. Найчастіше це встановлення обмежень на обмін національної валюти на іноземну, рух капіталів.

У Швеції фіксований до ЕКЮ режим ВК. Резидентам у цій країні забороняється відкривати рахунки в іноземних банках. У Кореї (Республіці) керований плаваючий режим ВК. Після скасування різних обмежень й нині перекази капіталів за кордон резидентами значною мірою контролює уряд. Платежі за кордон за поточними торговельними рахунками здійснюють без обмежень.

У США, де панує вільне плавання ВК, існували обмеження в 60—70 роках на рух капіталів. Нині тут діють реєстрації на платежі до Куби, Північної Кореї, В'єтнаму, Іраку, Лівії. Ці платежі можна здійснити, лише одержавши ліцензію. Є обмеження на платежі до Ірану. Потрібно спеціальне інформування про трансакції готівкою та її вивезення з країни.

Щодо новітнього досвіду впровадження плаваючих курсів у країнах де фінансово-валютна сфера недорозвинута і де нещодавно такі курси не рекомендувались, обстеження там показують: нема ані негативних, ані позитивних чітких результатів їх дії.

Разом з тим ми хочемо зазначити, що справа із режимами валютних курсів на практиці набагато складніша, ніж виглядає під час аналізу окремих валютних режимів. І річ не в тім, що в більшості країн нема чистих ні плаваючих, ні фіксованих курсів. Річ у тім, що навіть розвинуті країни використовують множинні системи валютних курсів. У країнах, що розвиваються, типове явище, коли всередині країни на різних ринках можуть діяти різновиди плаваючого, фіксованого курсів і валютний контроль.

Ідеалом режиму ВК є його стабільність, передбачуваність і реалістичність. Дійсність далека від нього хоча б через те, що країни досить часто міняють свій курс і по-різному здійснюють його функціонування. Багато які країни пройшли шлях фіксації ВК на долар, СДР, композит валют і закінчили різновидом плаваючого курсу. Є приклади руху і у протилежному напрямі. Ми казали, що США властиве керування своїм вільноплаваючим ВК. Але це судження мало що дає для передбачення політики США місяця у місяць, рік у рік. Так, наприкінці 1978 року американські власті заявили, що вони активно протидіятимуть знеціненню плаваючого курсу долара. Але на початку 1981 року США проголосили, що припиняють будь-яку валютну інтервенцію, за винятком надзвичайних ситуацій на зразок тієї, що виникла після замаху на президента Рейгана.

Отже, ми бачимо, що було б дуже поверховим стверджувати, що з усіх режимів валютних курсів плаваючий є найринковішим.

Очевидним є те, що вибір режиму ВК не простий і не може бути встановлений на основі простих ідеологізованих схем.

Плаваючий курс має перевагу насамперед у тому, що він дає можливість позбавити уряд турбот про пасив і актив платіжного балансу. Він має можливість контролю щодо пропозиції національних грошей, в той час як фіксований ВК позбавляє уряд такої переваги.

Головна перевага фіксованого ВК у тому, що він надає національній валюті значення бути саме грішми. Якщо ВК має фіксовану ціну у національній валюті, то відразу можна зрозуміти, що означає ціна закордонного товару в іноземній валюті. Цей курс полегшує життя туристів за кордоном, він дає інформацію, яка валюта безпечніша для вкладення заощаджень.

На наш погляд, для України небажаний ідеологізований підхід до впровадження плаваючого ВК. Загалом для переходу до якісно відмінної від теперішньої економіки Україні більше підходить фіксований змінюваний режим ВК. Це надійніша база необхідних для України рахунків під час здійснення структурних, монетарних і фіскальних змін. Він дає відчуття нових українських грошей саме як грошей. Плаваючий курс за теперішньої деінтеграції економіки України, розладу фінансової сфери може стати додатковим джерелом нестабільності. Вона буде посилюватись нестачею в Україні іноземної валюти внаслідок початкового пасиву платіжного балансу і зниження через це курсу карбованця.

Листопадове (1993 року) регулювання — то рух у правильному напрямі. Для 50 відсотків валютної виручки встановлюється змінний валютний курс. Відправний базовий рівень визначатиметься співвідношенням цін на товари і послуги в країнах, де треба визначити обмінний курс їх валют. Далі процедура передбачає врахування стану платіжного балансу України. Очевидно, передбачаючи труднощі з використанням такої методики, автори додають ще один страхувальний пояс. Адже зрозуміло, що цінові співвідношення, перші кроки у складанні платіжного балансу за умов гіперінфляції та спаду виробництва вельми хиткий якір і показник для визначення дійового валютного курсу. З огляду на це у валютному регулюванні вказано, що валютний курс буде встановлюватися «через крос-курси», тобто співвідношення обмінних курсів різних валют між собою. Слушно припустити, що це будуть крос-курси найбільших бірж світу. Зрозуміло, що попервах перші відправні валютні курси будуть вельми довільними через новизну й складності методики. Далі важливо знайти обгрунтовану періодичність і величину адаптаційних змін обраного фіксованого курсу. В результаті, однак, не буде знайдено мірила ціни українського карбованця на зразок метра, кіло, секунди, як цього хотілося б прихильникам «об'єктивних економічних законів». Безперечно, що український карбованець здобуде опору і постійність з наближенням до його купівельної сили. Принаймні, при оприлюдненні і дотриманні такої методики вона не допустить спекулятивних махінацій, які ведуть до курсу 1 рос.рубль=20 укр.крб., що не має нічого спільного з їх справжньою купівельною спроможністю.

Поряд із змінюваним ВК для частини валюти, що не підлягає обов'язковому продажу, вводиться регульований плаваючий ВК з адміністративним обмеженням. Для неї курс може відхилятися від офіційного не більш як у два рази. Звичайно, українська Міжбанківська валютна біржа, яка починає свою роботу щодо купівлі і продажу валюти на тендерних торгах, може бути лише наближенням до валютних бірж, де попит і пропозиція разом з купівлею і продажем валюти державою визначає валютний курс. З дефіцитом платіжного балансу карбованець девальвуватиметься на рівні офіційного валютного курсу і зближатиметься до регульованого плаваючого курсу з адміністративним обмеженням. Так може сформуватись обгрунтований валютний курс. Сувора вимога повернення експортної валютної виручки, заборона відкривати валютні рахунки за кордоном та інші обмеження відповідають міжнародній валютній практиці і спроможні послабити нестабільність, яку породжує саме безладдя у валютній діяльності за перехідної української економіки.

Веніамін СІКОРА, професор, доктор економічних наук.

Київ.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про невідкладні заходи щодо усунення наслідків Чорнобильської катастрофи в Поліському районі Київської області

1. Кабінету Міністрів України:

забезпечити до 1 вересня 1995 року відселення жителів з населених пунктів Поліського району Київської області, віднесених до зони безумовного (обов'язкового) відселення, для чого до 1 травня цього року вишукати можливість виділення Київській обласній державній адміністрації на 1994 рік із Фонду здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення додаткові капітальні вкладення в розмірі одного трильйона карбованців цільовим призначенням для будівництва житла;

за участю Київської обласної державної адміністрації вжити невідкладних заходів щодо докорінного поліпшення матеріально-технічного забезпечення медичних та освітніх закладів, налагодження телефонного зв'язку і транспортного сполучення між населеними пунктами Поліського району та містом Києвом;

розробити і затвердити до 1 липня 1994 року окрему програму усунення наслідків Чорнобильської катастрофи в населених пунктах Поліського району, в яких не відселяються жителі;

внести до 1 липня 1994 року на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо створення єдиного органу управління зон відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення та щодо віднесення жителів, які постійно проживали, працювали на день аварії та продовжують проживати, працювати в населених пунктах, розташованих у зоні безумовного (обов'язкового) відселення, до другої категорії учасників ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС.

2. Міністерству України у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС за участю Академії наук України, Міністерства сільського господарства і продовольства України, Київської обласної державної адміністрації внести до 1 липня 1994 року на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції:

щодо порядку використання земель у Поліському районі, виходячи з щільності радіоактивного забруднення, родючості грунтів, демографічної ситуації, собівартості та попиту продукції, яку виробляють у районі;

доцільності збереження і утримання будівель та споруд, а також подальшого використання землі в зоні відчуження.

3. Звернути увагу міністра сільського господарства і продовольства України Ю.Карасика на незадовільне виконання статті 6 Указу Президента України від 21 серпня 1993 року № 348 «Про додаткові заходи щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи» в частині організації та здійснення контролю за постачанням чистих продуктів харчування в зони, що постраждали від катастрофи на Чорнобильській АЕС, і зобов'язати його в якомога короткий строк усунути наявні недоліки.

4. Державній контрольно-ревізійній службі при Міністерстві фінансів України, Міністерству внутрішніх справ України провести до 15 червня 1994 року перевірку використання в 1992—1994 роках коштів, що передбачалися для ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, і подати матеріали перевірки Адміністрації Президента України.

Президент України Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
22 квітня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Національну раду з питань телебачення і радіомовлення

На виконання Закону України «Про телебачення і радіомовлення» та з метою забезпечення діяльності телерадіоорганізацій України відповідно до законодавства України ПОСТАНОВЛЯЮ:

1. Утворити Національну раду з питань телебачення і радіомовлення.

2. Затвердити персональний склад Національної ради з питань телебачення і радіомовлення.

Повноваження даного складу Національної ради є дійсними до прийняття відповідного рішення Верховною Радою України.

3. Національній раді з питань телебачення і радіомовлення розробити і подати у двотижневий строк Президентові України Тимчасове положення про Національну раду з питань телебачення і радіомовлення, у місячний строк — пропозиції щодо структури управління системою телебачення і радіомовлення України.

4. Кабінету Міністрів України забезпечити фінансування Національної ради та виділення приміщень і технічних засобів, необхідних для виконання покладених на неї функцій.

Президент України Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
25 квітня 1994 року.

СКЛАД

Національної ради з питань телебачення і радіомовлення

БАРСУК Володимир Олексійович — заступник Керівника Прогнозно-аналітичної служби Президента України, кандидат філософських наук

КИСІН Віктор Борисович — завідуючий кафедрою телережисури Київського державного інституту театрального мистецтва імені І.К. Карпенка-Карого, заслужений діяч мистецтв України

МИХАЙЛЕНКО Анатолій Григорович — консультант Секретаріату Верховної Ради України, член Спілки письменників України

МОСКАЛЕНКО Анатолій Захарович — директор Інституту журналістики Київського державного університету імені Т.Шевченка, доктор історичних наук, професор, член Спілки письменників України

ПОГОРІЛКО Віктор Федорович — заступник голови Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України, доктор юридичних наук

ПОПОВИЧ Мирослав Володимирович — проректор університету «Києво-Могилянська академія», член-кореспондент АН України, доктор філософських наук

ЦЕНДРОВСЬКИЙ Володимир Андрійович — президент Української телевізійної спілки, кандидат технічних наук

ЯРЕМЧУК Олег Іванович — начальник головного виробничо-технічного управління Державної телерадіомовної компанії України

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Державні товарні облігації матеріальних ресурсів України

З метою залучення іноземного капіталу для розвитку експортного потенціалу України, створення сучасних виробництв, впровадження передових технологій в економіку України **постановляю:**

1. Ввести в обіг Державні товарні облігації матеріальних ресурсів України (далі — Облігації).

2. Призначити Український кредитний фонд Емітентом Державних товарних облігацій матеріальних ресурсів України (далі — Емітент).

Установити, що Емітент може передавати за договором виконання своїх функцій уповноваженій особі.

3. Кошти, одержані від реалізації Облігацій, спрямовуються Емітентом на конкурсній основі у програми розвитку та підвищення технічного рівня виробництва підприємств пріоритетних сфер економіки України.

Надходження в іноземній валюті від реалізації Облігацій, які одержують господарюючі суб'єкти для виконання зазначених програм, використовуються як позикові кошти і не підлягають обов'язковому продажу через уповноважені банки на міжбанківському валютному ринку України та оподаткуванню в Україні.

4. Установити, що Облігації випускаються серіями. Рішення про випуск кожної серії Облігацій приймає Президент України.

5. Випустити першу серію Облігацій кількістю чотириста одиниць номінальною вартістю двадцять п'ять мільйонів доларів США кожна на загальну суму десять мільярдів доларів США з виплатою семи цілих сімдесяти п'яти сотих відсотків річних від номінальної вартості Облігацій, які виплачують двічі на рік у половинному розмірі.

6. Емітенту здійснити у місячний строк організаційні заходи щодо забезпечення випуску та обігу Облігацій.

7. Затвердити Положення про Державні товарні облігації матеріальних ресурсів України.

8. Визнати такими, що втратили чинність:

Указ Президента України від 12 жовтня 1993 року № 447 «Про випуск Державних товарних облігацій національних ресурсів України»;

Розпорядження Президента України від 5 листопада 1993 року № 124 «Про забезпечення гарантій ліквідності Державних товарних облігацій національних ресурсів України».

9. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
7 квітня 1994 року.

ПОЛОЖЕННЯ

Про Державні товарні облігації матеріальних ресурсів України

1. Державна товарна облігація матеріальних ресурсів України (далі — Облігація) є цінним папером на пред'явника, що засвідчує майнові зобов'язання суб'єктів власності України перед власником цієї Облігації.

2. Рішення про випуск чергової серії Облігацій приймає Президент України.

Випуск Облігацій здійснює Емітент Державних товарних облігацій матеріальних ресурсів України (далі — Емітент).

Емітент здійснює заходи щодо забезпечення випуску та обігу чергової серії Облігацій, в тому числі виплату відсотків від номінальної вартості Облігацій та своєчасне погашення Облігацій.

3. Кожна серія Облігацій забезпечується майном та майновими правами юридичних осіб, а також фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, у програми яких спрямовуються кошти, одержані від реалізації відповідної серії Облігацій, якщо ці майно та майнові права згідно з законодавством України можуть бути предметом застави. Наступна застава зазначеного майна та майнових прав не допускається до виконання зобов'язань, які забезпечуються цими заставленими майном та майновими правами.

У разі зміни власника заставлених майна та майнових прав новий власник є правонаступником щодо всіх зобов'язань, які випливають з одержання коштів від реалізації відповідної серії Облігацій.

4. Облігація містить такі реквізити: найменування, номінальна вартість, серія і номер, дата та місце випуску Облігацій, підпис керівника і печатка Емітента.

Облігація містить десять відривних купонів на виплату відсотків від номінальної вартості Облігації з даними про найменування і порядковий номер купона, серію і номер Облігації, номінальну вартість купона, строк погашення купона.

5. Облігація вважається дійсною з моменту її відповідного заповнення та реєстрації Емітентом.

6. Облігація обертається вільно.

7. Строк погашення Облігацій — п'ять років з дати оплати її номінальної вартості покупцем.

8. Облігація передається Емітентом особі, яка виявила бажання придбати Облігацію, за договором купівлі-продажу після повної попередньої оплати номінальної вартості Облігації.

9. Правовідносини, що виникають між Емітентом та власником Облігації, регулюються цим Положенням та договором купівлі-продажу, укладеним між ними з додержанням умов випуску чергової серії Облігацій.

10. Емітент та власник Облігації мають право діяти через своїх представників, які не можуть передоручати вчинення дій, щодо яких вони уповноважені, іншим особам.

11. Власникові Облігації виплачуються відсотки від номінальної вартості Облігації, що не підлягають оподаткуванню в Україні. Розмір цих відсотків та порядок їх виплати визначається у рішенні про випуск чергової серії Облігацій.

12. Для одержання відсотків від номінальної вартості Облігації власник Облігації передає черговий відривний купон своєму фінансовому агентові, який вживає заходів до оплати купона і повертає оплачений купон Емітенту.

13. У разі втрати, викрадення чи знищення Облігації або відривного купона власник не може вимагати сплати вартості відповідно Облігації чи купона.

14. Зобов'язання Емітента по сплаті заборгованості можуть бути передані ним іншим юридичним особам лише за згодою власників Облігацій.

15. Держава не втручається у діяльність Емітента, крім випадків порушення ним законодавства України, цього Указу, а також вчинення дій, що призвели до погіршення ліквідності Облігацій.

16. Урядові структури сприяють розміщенню в Україні коштів, одержаних від реалізації Облігацій.

17. Держава гарантує виконання зобов'язань, що випливають з умов випуску та обігу Облігацій.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Київський університет імені Тараса Шевченка

Відроджуючи демократичні традиції освіти і науки, дбаючи про створення умов для ефективного використання інтелектуального потенціалу України, враховуючи велику організаторську роль Київського університету імені Тараса Шевченка в підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів, **постановляю:**

1. Установити, що Київський університет імені Тараса Шевченка (далі — Університет) є національним університетом зі статусом самоврядного (автономного) державного вищого навчального закладу, який здійснює свою діяльність відповідно до власного Статуту, що реєструється Міністерством освіти України.

2. Органам державної виконавчої влади не передавати закріплене за Університетом майно, що перебуває у загальнодержавній власності, будь-яким органам, підприємствам, установам, організаціям або іншим навчальним закладам.

Установити, що Університет використовує закріплене за ним майно з освітньою метою для виконання своїх статутних завдань без зміни форми власності цього майна і утримує його за рахунок виділених Університету коштів.

3. Враховуючи потреби Університету в розширенні навчальної та технічної бази, рекомендувати Радам народних депутатів не допускати вилучення земельних ділянок для державних і громадських потреб з земель, наданих йому в користування.

4. Кабінету Міністрів України під час розробки проекту Державного бюджету України передбачати, починаючи з 1995 року, фінансування Університету окремим рядком за індивідуальними нормативами.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
21 квітня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про нагородження Почесною відзнакою Президента України

За мужність і відвагу, виявлені при врятуванні від вогню значних матеріальних цінностей, **постановляю:**

Нагородити Почесною відзнакою Президента України провідного спеціаліста регіонального представництва Міжнародного неурядового фонду допомоги інвалідам КОМАРОВА Вадима Едуардовича.

Президент України Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
29 квітня 1994 року.

* * *

Указом Президента України групі митців ансамблю пісні і танцю «Поділля» Вінницької обласної філармонії за значний особистий внесок у розвиток українського національного мистецтва, високу виконавську майстерність присвоєні почесні звання України.

У творчому доробку цього відомого колективу, якому у травні виповнюється 50 років з дня заснування, широко представлені українська пісенна спадщина, народні та сучасні танці Поділля, інших регіонів України. Колектив багато гастролює, неодноразово виборював першість у вітчизняних та зарубіжних конкурсах і фестивалях.

Удостоєні почесних звань «Народний артист України» та «Заслужений артист України», провідні артисти ансамблю володіють високою виконавською майстерністю, широким творчим діапазоном, їм притаманний постійний пошук нових виразних форм популяризації народної пісні і танцю.

* * *

Указами Президента України групі провідних майстрів пензля та фахівців архітектурної справи присвоєні почесні звання України.

За значний особистий внесок у розвиток українського образотворчого мистецтва, високу професійну майстерність почесні звання народний і заслужений художник України, «Заслужений діяч мистецтва України» присвоєні відомим митцям, у творчому доробку яких талановито поєднуються традиції українського живопису, графіки, скульптури, монументалістики з сучасними тенденціями розвитку національного і світового образотворчого мистецтва. Виразна індивідуальна техніка, високий художній смак, професійна майстерність цих митців широко відома в Україні і за її межами.

Високою державною нагородою відзначені досвідчені зодчі житлового й цивільного будівництва. За їх проектами здійснено забудову міст Києва, Харкова, Дніпропетровська, Херсона, Кам'янця-Подільського, Чигирина та інших, зведено чимало споруд і архітектурних комплексів, які створюють неповторний обрис сучасних міст України.

* * *

30 квітня п. р. Президентом України підписаний Указ «Про торговельно-економічну місію у складі дипломатичного представництва України за кордоном». Відповідно до цього Указу у складі дипломатичних представництв України за кордоном утворюються торговельно-економічні місії, які мають представляти та захищати у державі перебування інтереси України у галузі зовнішньоекономічної діяльності. Забезпечення здійснення заходів щодо організації роботи торговельно-економічних місій покладено на Кабінет Міністрів України.

Указом затверджено Положення про торговельно-економічну місію у складі дипломатичного представництва України за кордоном. Цим Положенням визначено основні завдання та функції торговельно-економічної місії, її структуру, порядок фінансування її діяльності, вирішено питання зносин місії з міністерствами та іншими центральними органами державної виконавчої влади України тощо.

У зв'язку з утворенням торговельно-економічних місій у складі дипломатичних представництв України визнано таким, що втратив чинність, Указ Президента України від 17 серпня 1993 року № 313 «Про положення про торговельне представництво України за кордоном».

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Указу Президента України від 12 червня 1993 року № 206

З метою усунення недоліків у сфері готівкового обігу **постановляю:**

Внести зміни і доповнення до Указу Президента України від 12 червня 1993 року № 206 «Про заходи щодо скорочення готівкового обігу» (з урахуванням змін і доповнень, внесених Указами від 6 липня 1993 року № 248 і від 22 жовтня 1993 року № 478), виклавши його в такій редакції:

«Про заходи щодо скорочення готівкового обігу

З метою нормалізації грошового обігу і скорочення темпів зростання емісії грошей **постановляю:**

1. Установити, що на території України всі юридичні особи, незалежно від форм власності та виду діяльності, а також фізичні особи — громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства, які є суб'єктами підприємницької діяльності:

— здійснюють між собою одноразові розрахунки за товари, роботи, послуги та цінні папери, вартість яких перевищує шестикратний розмір мінімальної заробітної плати, тільки в безготівковому порядку. Установи банків видають протягом календарного місяця підприємствам, установам і організаціям з кількістю працюючих до трьох тисяч чоловік готівку на поточні потреби у межах п'ятнадцятикратного, а понад три тисячі чоловік — у межах тридцятикратного розміру мінімальної заробітної плати. Готівка на витрати на відрядження не входить до поточних потреб і видається банками в установленому порядку;

— зберігають у своїх касах готівку в межах установлених лімітів. Порядок лімітування готівки та організації контролю за його додержанням визначається Національним банком України;

— мають право зберігати у своїх касах суми готівки, які перевищують установлені ліміти, лише для оплати праці, виплати допомоги за соціальним страхуванням, стипендій, пенсій і тільки строком не більше трьох робочих днів, включаючи день одержання грошей в установах банків.

Дія абзацу другого цієї статті не поширюється на розрахунки колективних сільськогосподарських підприємств і фермерів з підприємствами й організаціями торгівлі.

Положення абзаців третього і четвертого цієї статті не поширюються на фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності.

2. Ліміти залишків кас для юридичних осіб встановлюються комерційними банками, які їх обслуговують, на підставі поданих цими особами розрахунків. У разі відсутності таких розрахунків зазначені ліміти встановлюються комерційними банками самостійно.

Комерційні банки здійснюють видачу готівки лише за наявності відповідних обгрунтувань і забезпечують контроль за її цільовим використанням.

3. Юридичні та фізичні особи, що займаються закупівлею сільськогосподарської продукції, дикорослих плодів і ягід, лікарських рослин, макулатури, ганчір'я, склотари, брухту в населення, а також юридичні особи, що здійснюють ломбардні операції, одержують готівку на повний обсяг розрахунків з населенням.

Автотранспортні підприємства і організації (спеціалізовані підприємства та організації, основним видом статутної діяльності яких є надання транспортних послуг), що здійснюють міжобласні перевезення, одержують готівку для оплати вартості пального на обсяг його закупівлі за межами області, на території якої розташовані такі підприємства й організації.

Контроль за витрачанням авансових сум на закупівлю продукції (оплату вартості пального) здійснюють комерційні банки.

Належна до оплати громадянам сума за продану ними продукцію може бути зарахована на ощадні книжки лише за бажанням громадян.

4. Установи банків надають юридичним особам, що здійснюють страхову діяльність, кошти для виплати страхових сум (страхових відшкодувань) за укладеними договорами добровільного й обов'язкового страхування у безготівковому порядку, за винятком:

сум, що підлягають виплаті громадянам готівкою після закінчення строку дії договорів страхування або дострокового їх припинення;

компенсаційних виплат громадянам у вигляді страхових сум і страхових відшкодувань.

5. Установити, що підприємства, установи і організації, в тому числі організації торгівлі, які мають постійний грошовий виторг і використовують його для оплати праці, виплати пенсій, закупівлі сільськогосподарської продукції, мають право затримувати готівку у своїх касах лише на три робочих дні до настання строку виплати без обмеження норм витрачення готівки.

6. Контроль за додержанням вимог цього Указу юридичними особами, крім комерційних банків, і фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності здійснюють комерційні банки, органи державної податкової служби в Україні, державної контрольно-ревізійної служби та Міністерства внутрішніх справ України. Контроль за додержанням вимог цього Указу комерційними банками здійснюють установи Національного банку України.

7. Установити, що продаж громадянам непродовольчих товарів торговельними організаціями та іншими підприємствами і організаціями, а також розрахунки з фізичними особами-комітентами за здані на комісію та до скупки товари (за одиницю або партію незалежно від виду і найменування) вартістю понад двохсоткратний розмір мінімальної заробітної плати здійснюються відповідно за чеками банків України або шляхом перерахування платіжними дорученнями на особисті рахунки вкладників.

Виписування громадянам чеків установами банків і перерахування грошей на особисті рахунки громадян понад зазначений розмір мінімальної заробітної плати здійснюються безплатно.

8. До підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності та виду діяльності, та фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, винних у порушенні вимог цього Указу, державні податкові інспекції на підставі матеріалів проведених ними перевірок і подань комерційних банків, державної контрольно-ревізійної служби, органів Міністерства внутрішніх справ України, Національного банку України застосовують фінансові санкції у вигляді штрафу в розмірі сум перевищення нормативних розрахункових операцій або наявності понадлімітної готівки в касах.

Відповідальність за порушення вимог абзацу другого статті 1 цього Указу в частині перевищення суми одноразових розрахунків несуть юридичні та фізичні особи, що здійснили оплату готівкою.

У разі порушення комерційними банками вимог цього Указу до них застосовуються за поданням Національного банку України фінансові санкції у вигляді штрафу:

— за невстановлення лімітів залишків кас — у п'ятдесятикратному розмірі мінімальної заробітної плати за кожний випадок;

— за видачу готівки без відповідних обгрунтувань — у розмірі виданих сум.

Штрафи, передбачені цією статтею, стягуються до державного бюджету у безспірному порядку.

9. Кабінету Міністрів України разом з Національним банком України визначити порядок застосування положень цього Указу».

Президент України Л.КРАВЧУК.

м. Київ,
29 квітня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про вдосконалення роботи з підготовки законопроектів та проведення правової реформи

З метою вдосконалення роботи з підготовки проектів актів законодавства, їх наукового обгрунтування, координації діяльності центральних органів державної виконавчої влади, наукових установ та вищих навчальних закладів у цій сфері, забезпечення проведення правової реформи в Україні **постановляю:**

1. Покласти додатково на Міністерство юстиції України організацію роботи з розробки концепцій, проектів актів законодавства з найважливіших питань розвитку суспільства і держави, наукове їх обгрунтування, координацію діяльності центральних органів державної виконавчої влади, наукових установ та вищих навчальних закладів України у сфері підготовки законопроектів.

2. Утворити при Міністерстві юстиції України Центр правової реформи і законопроектних робіт (далі — Центр).

3. Установити, що основними завданнями Центру є:

участь у розробці пропозицій та рекомендацій щодо проведення з урахуванням світового досвіду правової реформи в Україні;

розробка концепцій, проектів актів законодавства з найважливіших питань розвитку суспільства і держави та їх наукове обгрунтування;

координація діяльності центральних органів державної виконавчої влади, наукових установ та вищих навчальних закладів у питаннях розробки проектів актів законодавства;

участь у підготовці пропозицій щодо систематизації та кодифікації законодавства України, виданні кодексів, збірників нормативних актів.

4. Кабінету Міністрів України у двомісячний строк:

затвердити Положення про Центр правової реформи і законопроектних робіт;

визначити граничну чисельність працівників Центру;

вирішити питання щодо створення належних умов діяльності, матеріально-технічного та фінансового забезпечення Центру;

затвердити Положення про Міністерство юстиції України з урахуванням додатково покладених на нього функцій.

Президент України Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
29 квітня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про внесення змін до Указу Президента України від 2 листопада 1993 року № 504

З метою приведення суми зобов'язання за одним векселем у відповідність з потребами грошового обігу **постановляю:**

Внести до Указу Президента України від 2 листопада 1993 року № 504 «Про сплату державного мита за вексельні бланки» такі зміни:

1. В абзаці першому статті 1 слова «один мільйон карбованців» замінити словами «двохсоткратний розмір мінімальної заробітної плати».

2. У статті 2 слова «одна тисяча карбованців» замінити словами «0,05 відсотка мінімальної заробітної плати».

Президент України Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
29 квітня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо лібералізації експортної політики в Україні

З метою розширення експорту товарів та збільшення надходжень в іноземній валюті в Україну **постановляю:**

1. Затвердити перелік товарів, щодо яких скасовується режим квотування та ліцензування у 1994 році.

2. Установити, що режим ліцензування не застосовується до товарів, експорт яких не підлягає квотуванню.

3. Установити, що експорт вугілля, аміаку, етилену, бензолу, метанолу, мінеральних добрив та чорних металів здійснюється в установленому порядку без спеціального уповноваження на це суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

4. Кабінету Міністрів України:

визначати щоквартально обсяги квот на експорт товарів, зазначених у статті 3 цього Указу, для реалізації на аукціоні Міністерством зовнішніх економічних зв'язків України;

підготувати у місячний строк та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України щодо внесення відповідних змін до декретів Кабінету Міністрів України з питань регулювання експорту товарів (робіт, послуг);

привести у двотижневий строк рішення Кабінету Міністрів України у відповідність з цим Указом.

Президент України Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
5 травня 1994 року.

ПЕРЕЛІК
товарів, щодо яких скасовується режим квотування та ліцензування у 1994 році

Найменування товарів	Код ТН ЗЕД
Риба та рибопродукти	03.01-03.06
Овес, сорго зернові, борошно з інших зернових, крім пшеничного або пшенично-житнього	10.04; 10.07; 11.02;
Цукор-сирець з ароматичними або фарбувальними добавками та інший, меляса	17.01 91000 ; 17.01 99900 ; 17.03
Руди і концентрати мідні, нікелеві, алюмінієві, свинцеві, цинкові, олов'яні, вольфрамові, молібденові, титанові, цирконієві, ніобієві і танталові	26.03 ; 26.04 ; 26.06- 26.09 ; 26.11 ; 26.13 ; 26.14; 26.15 10000 ; 26.15 90100
Руди і концентрати ванадієві та срібні	26.15 90900 ; 26.16 10000
Смоли кам'яновугільні, лігнітові, торф'яні, інші мінеральні смоли	27.06
Пек і кокс пековий	27.08
Ртуть, метали лужні	28.05 40000 ; 28.05 11000 ; 28.05 19000
Казеїн, казеїнати і похідні, інші	35.01
Деревина бондарна, шпали, деревина пресована, тара з деревини, вироби з деревини	44.04 ; 44,06 ; 44,13 ; 44,15 10100 ; 44.15 20100 44.16 ; 44.18 10000 ; 44.18 20000 ; 44.18 30100 ; 44.18 30900
Целюлоза деревна, макулатура та відходи паперові або картонні	47.02 ; 47.03 29000 ; 47.07
Папір і картон, вироби з паперової маси, паперу та картону	48.01 ; 48.02 40100 ; 48.02 40900 ; 48.04 ; 48.05 80110 ; 48.06 40100 ; 48.14; 48.19 10000 ; 48.19 20900 ; 48.23 70100
Порошок із синтетичного алмазу, інструмент із надтвердих матеріалів на основі алмазу	71.05 10000 ; 82.07 121000 ; 82.07 20100 ; 82.07 50100 ; 82.07 60100 ; 82.07 90100
Мідь нерафінована, лігатура на основі міді, порошки мідні, фольга мідна	74.02 ; 74.05 ; 74.06 ; 74.10
Штейн нікелевий, нікелеві порошки, прутки, профілі, плити, листи, штаби нікелеві	75.01 ; 75.04 ; 75.05 ; 75.06
Порошки та лусочки алюмінієві, фольга, фітинги для труб, резервуари алюмінієві	76.03 ; 76.07 ; 76.09 ; 76.12
Прутки, профілі, дріт, плити, листи, труби свинцеві	78.03 ; 78.04 ; 78.05
Олово та вироби з нього	80.01-80.07
Молібден та вироби з нього	81.02
Штейн кобальтовий	81.05
Вісмут та вироби з нього	81.06
Сурма та вироби з неї	81.10
Берилій, хром, германій, ванадій, галій, індій, гафній, ніобій, реній, талій та вироби з них	81.12
Металокераміка та вироби з неї	81.13

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про затвердження Угоди про створення Українського науково-технологічного центру

Затвердити Угоду про створення Українського науково-технологічного центру, укладену Україною, Канадою, Сполученими Штатами Америки та Швецією 25 жовтня 1993 року в місті Києві.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м.Київ,
4 травня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про паралельну державну реєстрацію іноземних суден, що експлуатуються суб'єктами підприємницької діяльності

З метою залучення іноземних інвестицій у розвиток торговельного флоту України та відповідно до пункту 7-4 статті 114-5 Конституції України **постановляю:**

1. Дозволити паралельну державну реєстрацію в Україні іноземних суден, що експлуатуються на умовах договору бербоут-чартеру суб'єктами підприємницької діяльності, крім підприємств з іноземними інвестиціями.

2. Надати право плавання під Державним прапором України зазначеним суднам з часу внесення їх до Державного суднового реєстру України.

3. Кабінету Міністрів України затвердити у місячний строк Положення про порядок державної реєстрації іноземних суден, що експлуатуються на умовах договору бербоут-чартеру суб'єктами підприємницької діяльності, та визначити розмір збору, що справляється з фрахтувальника за паралельну державну реєстрацію.

Президент України Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
25 квітня 1994 року.

ЗАХИЩАЮЧИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, НЕ БУДЕМО САМОТНІМИ

Точка зору

У нас усіх одне майбутнє: демократичний світ XXI століття. Тому або він буде, або не буде нас.

Демократизувати світ неможливо, поки не буде демократизовано Росію. Демократизувати Росію не вдасться, поки вона з євразійської не стане європейською державою. А європейською державою Росія не буде доти, доки від неї не від'єднається Україна як незалежна держава. Стаючи поряд з Польщею другою вільною великою слов'янською державою, Україна може знищити російський імперіалізм і створити третю справді вільну велику слов'янську державу — Росію. Самій Росії зробити це не вдалося би: як правило, ніколи добровільно не відмовляються від багатовікових імперських традицій, імперські традиції, як завжди, знищуються, коли знищені можливості їх існування. Здійснити це може тільки Україна за допомогою усіх інших держав, які це розуміють і можуть діяти разом з нею. Такими багато хто в Литві вбачає сучасне призначення України та її історичну долю.

Які ж можливості для реалізації такої місії?

Найбільш докласти до демократизації світу могли б, звичайно, США. Але, по-перше, в них самих назрівають дуже серйозні й довготривалі внутрішні проблеми. По-друге, США самі все ще здійснюють політику поміркованого імперіалізму і зовсім не від того, щоб запровадити у світі систему моноконтролю. По-третє, нинішнє керівництво США не має чіткої політики стосовно колишнього СРСР, не наважується фінансувати процеси досягнення свободи Україною, Казахстаном, іншими державами, все ще розглядаючи євразійську Росію як противагу арабському і китайському світові. Хоча час такого переважання Росії історично вже закінчився. Чи зможуть США переорієнтуватися?

Геополітичні інтереси Німеччини, яка знову стає вирішальною європейською силою, не можуть проектувати вільної і сильної України, тим більше трьох великих слов'янських держав — Польщі, України і Росії. Заради домінування в Європі Росія і Німеччина зможуть скоріше укласти тимчасовий союз, що гарантуватиме перерозподіл імперського характеру, елементи чого простежуються вже тепер. Проте через структури Європейського Союзу і їхню діяльність ми й від Німеччини очікуємо підтримки України.

Прагнення Польщі переважати в Центральній Європі не породжує сумніву ні в ближніх, ні в далеких сусідів. Тому ясно, що вона, хоча й не зможе не підтримувати утвердження незалежної України, не поспішатиме їй на допомогу. Найгірше, що в тому ж річищі прямує і Франція, поєднана з Польщею історичними зв'язками політичного альянсу. Тож у Західній Європі, за винятком Англії і Скандинавії, Україні і в майбутньому важко буде знайти партнерів, стратегічно орієнтованих на її дружбу. У цій ситуації особливого значення для України може набути, хай і невелика, Литва.

Її незалежність, як і незалежність України, не поспішатимуть підтримувати ні Росія, ні Польща, ні Німеччина. Це зрозуміло: як і багато століть тому Литва — на стратегічній дорозі між Сходом і Заходом. Хто контролює цей регіон, той контролює обмін між сходом і заходом Європи. В Литві всі впевнені, що незалежна Литва має контролювати його сама.

Тому після відновлення Литвою незалежності цілком зрозумілий її пошук нових зв'язків зі світом, які не повторювали б минулих помилок. Перш за все звертаючи увагу на альянс Балтійських країн, реалізовану Балтійською асамблеєю, Раду Міністрів Балтії, що створюється, а також неінституціоналізовані наради президентів Балтійських країн, держави Балтії провадять поступову інтеграцію з північними країнами. Балтоскандинавський регіон — новий сегмент західноєвропейської інтеграції — позитивно оцінюють і в кулуарах Європейського Союзу як можливу противагу надто великому зміцненню Німеччини. Об'єднання Литви із Західною Європою через балтійські і північні країни, або «Північний шлях», до якого уважно придивляються в усіх конструкторських майстернях світової політики, сьогодні — вже досить очевидний факт.

Через історичні умови і розбіжності інтересів, що триває, до Західної Європи повільніше прокладають «Південно-західний шлях» — через Німеччину. Литва чудово розуміє, що зі зміною політичної кон'юнктури в Німеччині може бути порушене питання Калінінградської області (Східної Прусії, або Пруської Литви). Розв'язуючи його в міжнародному масштабі, Литва ніколи не могла б погодитися з рішенням на користь Німеччини, хоча така можливість є, особливо якщо Німеччина зміцниться у Європейському Союзі або буде створено німецько-російський альянс.

Небезпека перегляду на користь Німеччини статусу Пруської Литви в нинішніх кордонах Калінінградської області об'єднує зусилля Литви й Польщі, націлені на демілітаризацію Калінінградської області, створення вільної економічної зони або навіть окремого державного формування. Проте це не вносить додаткової ясності в стосунки Литви і Польщі.

Договір про дружбу і співробітництво між Литвою і Польщею, який нещодавно підписано, також не дав очікуваної ясності, враховуючи, що Польща уникла згадки про колишню окупацію Східної Литви (в договорі з Росією факт колишньої окупації Литви в 1940 році визнано). Звісно, це не перешкоджатиме розвитку всебічних зв'язків. Проте Литва фактично тільки тепер закінчує війну між Литвою і Польщею 1918—1921 років, і тисячолітнього миру, якого сподівалися, цей договір Литві не обіцяє. З можливих неясностей і непорозумінь, звісно, перш за все скористається Росія.

Будучи життєво зацікавленою в якомога ширших європейських зв'язках і якомога надійніших партнерах, Литва може знайти їх у Скандинавії, Данії та Англії, заспокоєних державах Кавказу, в Україні. Саме такі є й інтереси політичної географії України. Альянс Литви і України визначає саме їхнє прагнення остаточного утвердження як незалежних держав. Утвердження незалежності в обох державах дає змогу шукати інших спільних дій.

Стратегічним і для України, і для Литви є питання газу й нафти. І Литва, і Україна мають стати незалежні від енергетичного диктату Росії. Рішення Литви про будівництво нафтотерміналу, який дасть можливість постачати нафту Мажейкяйському заводові танкерами Балтійським морем, приєднує Литву до системи забезпечення північних країн. Для України, мабуть, як найбільш успішна й стратегічна альтернатива російській енергетиці міг би стати ісламський світ. В його можливостях, безперечно, зацікавлена й Литва.

Ще один важливий напрям торговельного тяжіння, сформований ще за часів відродження Литви, — Туреччина і арабські країни, — можна було б розширити, якби трасу Via Baltica, яку тепер уперто повертають від Литви в напрямку Калінінградської області і Німеччини, вдалося продовжити через Польщу вниз до Афін. Європейська північно-південна автомагістраль — один з найвизначніших не тільки господарських, а й геополітичних чинників Європи. Тому якщо Литва й Україна думають про серйозне співробітництво, вони мають поміркувати і над цим проектом міждержавних стосунків, який гарантуватиме господарські і культурні зв'язки. Ні на Заході Європи, ні тим більше — на Сході на допомогу в реалізації цього проекту сподіватися не варто. Але в арабських та північних країнах — так.

Не відкидається й ідея Балтійсько-Чорноморського оборонного альянсу. XXI століття висуне багато зовсім нових регіональних структур — продуктів перехідного періоду в остаточний післяімперський стан світу. Один з них — чітко діюча Центральна Європа.

Настав час, щоб держави, які не належать до західного і східного блоків в Європі, замість покірного стукання у двері «перенасиченого світу», що їх постійно зачиняли перед носом, замість боязкого застереження себе від постійних спроб втягнення назад до східного світу сказали б і собі, і всім іншим: вони не метушаться, а домовляються, допомагаючи одна одній творити власну зону безпеки — Центральну Європу. Хто хоче, хай розуміє її як «санітарний кордон» або проти Сходу, або проти Заходу — їхня воля. Ми її бачимо як наш єдиний вистражданий і створений світ, світ, визначений спільністю нашої історії і майбутнього. Для нас не обов'язкові спільні союзні кордони і спільні валюти. Тому нам вистачило б надійного слова й довіри, що, захищаючи свою незалежність, — не будемо самотні.

Багато труднощів доведеться перебороти, створюючи Центральну Європу. Проте розуміння, що вона доконче потрібна, сьогодні вже пробиває дорогу до свідомості політиків і народів більшості цих країн. В Литві, як і в Україні, ця думка щораз конкретніша й чіткіша. І якщо Литва і Україна розуміють, що без них цю роботу неможливо буде виконати, це вже також «півроботи».

Демократія дає волю кожній людині і державі. Проте над їх утвердженням і людям, і країнам доведеться ще дуже серйозно попрацювати. Ми готові, ми вже сьогодні робимо, що можемо.

Ромуальдас ОЗОЛАС.

Про автора

Ромуальдас Озолас народився 31 січня 1939 року в Йонішкелісі. З 1957 року по 1962 вивчав у Вільнюському університеті литовську мову й літературу. В 1973 там же закінчив аспірантуру за фахом «філософія». З 1975 по 1980 — помічник заступника Голови Ради Міністрів Литовської РСР. З 1980 по 1990 — заступник головного редактора видавництва «Минтис». У 1990 році він стає одним із засновників Саюдісу. Був заступником Голови Ради сейму. З 17 березня 1990 по 1991 — заступник прем'єр-міністра Литви. Один із засновників руху Центру, який згодом перетворився на партію Союз центру. Сьогодні Р.Озолас її голова.

Отакої!

КОМСОМОЛЬЦЯ ТІШАТЬ ЛАВРИ ІМПЕРАТОРА?

Жив собі колись ЦК ВЛКСМ. І був у цьому ж таки ЦК моторний інструктор Костя Затулін. Відомо, чим і як займалися інструктори — категорія, яку самі ж комфункціонери охрестили «шнурками». Писав, мабуть, комусь доповіді й довідки. А між тим їздив до усіляких там таборів і на турбази «міжнародного комсомолу» у «братніх країнах». Словом, Костя зірок з неба не хапав і не мріяв про велику кар'єру, як і будь-який «шнурок», що знає свою ціну. Та ось — диво. Незалежність Росії, демократизація і «боротьба з комуністичним тоталітаризмом» подарували цій людині унікальну можливість стати знаменитим. Він таким і став, пройшовши до нового парламенту — Думи за партійним списком (але, до речі, не від комсомолу та КП).

Тепер Костя — демократ, а тому — імперіаліст. Про що він сам повідав на сторінках «Независимой газеты» 5 травня ц.р. Так і сказав: мовляв, «я — прибічник імперії». Якщо так — російські проблеми пана Затуліна не обходять, а ось «близьке» зарубіжжя його дуже непокоїть. Наприклад, Україна. Для нас вимагає комсомолець Костя «особливого статусу» «під покровительством Москви». А якщо не захочуть, страхає: не станете нашими сателітами — помрете. Як цей процес відбуватиметься — велика таємниця полум'яного комсомольця і парламентарія Кості Затуліна. Але знає він напевне: «під Москву» мають піти східні області України та Крим.«Це єдиний порівняно мирний вихід», — погрожує він. І миттю дістає з кишені карту, яку носять з собою багато російських політиків, чи то вони «фашисти», чи «партократи», чи «демократи»:

«Надто вже вперто одне політичне крило (в основному вихідці з Західної України) мріє про співучасть в усіх ворожих для Росії зовнішньополітичних блоках — бачить лиш у спиранні на ворогів Росії саму можливість існування незалежної Української держави».

Дякувати панові комсомольцю — тепер усе зрозуміло. За ним виходить, що НБСЄ, натовська програма «Партнерство в ім'я миру» та всі інші міжнародні ініціативи так само, як і їх автори, — ворожі Росії. А ми, отже, наше керівництво — пособники ворогів. Можна було б і не помітити цієї ахінеї, та є в інтерв'ю голови комітету Державної Думи РФ пана К.Затуліна один пасаж, який не може не викликати серйозного занепокоєння українського керівництва. Відповідаючи на запитання, чи існують у Затуліна розбіжності з російським МЗС, він повідомив таке: «Після грудня, ви розумієте,що я маю на увазі, російське МЗС різко змінило свої позиції, і наші офіційні позиції практично не відрізняються».

Невже правда?

Валентина ПОПОВА.

Москва.

Коротко

Те, чого не спромоглися досягти комуністи

Угорська соціалістична партія однозначно виграла перший тур парламентських виборів у країні. Згідно з попередніми даними, соціалісти отримали 33 відсотки голосів громадян, котрі взяли участь у голосуванні. На другому місці — Союз вільних демократів з 19 відсотками голосів.

Коментуючи результати виборів до парламенту Угорщини, міжнародні оглядачі зазначають, що на хвилі глибокого розчарування громадськості чотирма важкими роками ринкових реформ перейменована Угорська соціалістична робітнича партія отримала переконливу перемогу на виборах і невдовзі знову прийде до влади. Тобто, підкреслюють аналітики, нинішні власті країни усього за чотири роки знову зробили соціалізм популярним. Зробили те, чого комуністи не спромоглися досягти протягом попередніх 45 років.

Фотофакт

Замість атомних електростанцій — вітряки

Використати дешеву енергію природного вітру, а також захистити навколишнє середовище поставила собі за мету головна електрична корпорація Японії, зводячи у префектурі Аоморі на додаток до вже наявного комплексу вітряків (на знімку) ще п'ять нових.

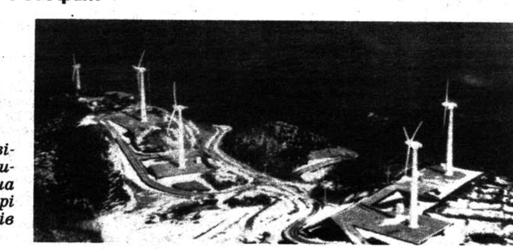

П'ятий мікрофон

ДАВАЙТЕ ДУМАТИ РАЗОМ

Як відомо, у залі засідань Верховної Ради України чотири мікрофони для народних обранців і запрошених, найчастіше членів уряду. Але і в багатьох наших читачів є велике, часом нестерпне бажання сказати і своє вагоме слово, бути почутими усіма депутатами. Отож, започатковуємо друкування пропозицій, тобто своєрідних наказів читачів газети (вони ж і виборці), під рубрикою «П'ятий мікрофон». Сподіваємося, що, взаємно почуті, і народні обранці, і ті, хто дав їм мандати, скоріше знайдуть вихід з економічної та соціальної скрути, найефективніші шляхи побудови незалежної, правової й могутньої держави України.

Відділ листів і соціологічної інформації.

Без політики дешевої ковбаси

Ніхто з колишніх депутатів не несе відповідальності за розвал національної державності і цілісності території України. Вважаю, що найперше парламентарі мають прийняти Закон про кримінальну відповідальність депутатів, та й усіх службових осіб, за антиукраїнські дії. Без нього новообрані депутати стануть маріонетками в руках трибунних політиканів. Для них національна гідність і духовне багатство народу не існують без дешевої ковбаси та горілки. І якщо депутати в своїй діяльності оберуть лише дешеву ковбасу, а не державність України, то народ знову стане меншим братом без власного розуму.

О. БАТИР,
учасник війни з фашизмом, учитель.

Київ.

Кращі пропозиції — до бюлетеня

Бажаю новообраним депутатам продуманих, дійових і добрих дій. Пропоную видавати в парламенті України бюлетень кращих пропозицій. Це було б дуже цікаво, бо не всі мають можливість дивитися й слухати передачі із залу засідань Верховної Ради.

Вважаю, що одним з перших треба розглянути питання про економічне становище країни. І зробити все, щоб не було більше таких карколомних стрибків цін, бо жоден з них не сприяв розвитку товарообігу, а призвів всю економіку до зубожіння.

З повагою

Марія ГОРДІЄНКО.

Лубни
Полтавської області.

Відмовтеся від привілеїв

Новообраному парламентові пропоную розпочати роботу з найважливішого питання — раз і назавжди скасувати всілякі привілеї депутатам. І за порушення такої постанови винного потрібно позбавляти депутатського мандата.

КЛЕЩЕНКО (телеграмою).

Донецьк.

Голосуйте й виступайте відкрито!

Шановні наші обранці! Просимо вас: скасуйте таємне голосування. Народний обранець має виступати й голосувати відкрито. Коли приймають закон чи якусь постанову, люди мусять знати, хто голосує «за», а хто — «проти». І всі будуть на видноті в народу. Скільки розумних пропозицій не прийнято минулою Верховною Радою! Ті, хто боїться відкрито виступити «проти», придумали хитру техніку, яка надійно їх прикриває.

Шановні депутати! Будьте гідними нащадками запорозьких козаків. Голосуйте й виступайте відкрито. Хай усім нам Бог помагає!

Роман ЛЕВИЦЬКИЙ,
колишній політв'язень.

Молодинче
Жидачівського району
Львівської області.

Замість авто — обіцянка-цяцянка

Віддав шахті 34 роки. Збирав копієчку до копієчки, щоб хоч якось забезпечити старість. Нині я на пенсії, тож самі розумієте, що в мене багато чого нема: грошей, ковбаси, риби... Але то півбіди. Найстрашніше те, що на моїх та дружининих руках — син-інвалід, якому потрібні ліки, калорійна їжа тощо.

Я не прошу в нашого уряду допомогти, прошу віддати хоча б те, що забрали. А забрано в людей чимало. Не одні ми впіймалися на гачок, купивши ще 1990 року безпроцентні цільові позики на придбання товарів підвищеного попиту. Хотіли мати автомобіль, а тепер маємо клопіт, бо повірили, забувши, що обіцянка-цяцянка...

Хто нам відшкодує втрачене, хто захистить від державного рекету? Невже урядові незрозуміло, що все це компрометує його перед своїм же народом?!

Анатолій КУЦЕНКО.

Олександрівка
Донецької області.

Коли ж визначимо, що таке «спекуляція», а що — «бізнес»?

Нашу країну продають і оптом, і вроздріб. Продають усі: від сторожа до державних діячів. Гірше того, отримана валюта осідає у закордонних банках і працює на економіку інших держав, а Україна залишається і без товарів, і без грошей. Напевно, комусь «нагорі» вигідний такий бізнес? Невизначеності в цьому питанні Верховна Рада має покласти край. Бо обуренню людей, особливо на селі, немає меж. Впевнений, що мине набагато часу, і люди не захотять більше терпіти. А тому потрібно негайно прийняти закони й підзаконні документи про кримінальну відповідальність за спекуляцію і визначитися, що ми розуміємо під поняттями «спекуляція» та «бізнес».

І. ПОМИЛУЙКО.

Воздвижівка
Гуляйпільського району
Запорізької області.

Обікрала і не зізнається

Наше покоління пережило голод, війну, відбудувало народне господарство. Трішки обжилися, і настала старість. Багато хто з нас вже не має здоров'я жити самостійно. Так і я, тож продала свою хату й переселилася до дітей. А отримані гроші поклала 1990 року на ощадкнижку. На ті часи п'ятнадцять тисяч були добрим «посагом» старій. Нині все змінилося. За ці крихти я нічого собі придбати не можу. Чула, що держава відшкодовує збитки тим, хто був розкуркулений, або їхнім нащадкам. То, може, й мої правнуки чи праправнуки колись якусь копійку одержать? Хоча, на мою думку, компенсацію потрібно сплатити якнайшвидше. Бо чи поважатимуть таку державу, що обікрала свій народ і не зізнається у скоєному злочині? А головне — і не має наміру повернути народові борги.

У. БУГАЙ.

Чернігів.

Піратству сприяє держава?

З 12 по 15 травня у Криму відбудеться друга конференція учасників фондового ринку держави. Проводить конференцію Асоціація торговців цінними паперами. З цього приводу пропонуємо ексклюзивне інтерв'ю, яке дав «Голосу України» віце-президент асоціації Сергій Оксанич.

— Сергію Михайловичу, за ці півроку, що минули з часу проведення першої конференції, на фондовому ринку, певне, сталися якісь зміни, події? Нашим читачам, потенційним учасникам фондового ринку, оскільки сьогодні перед кожним із нас гостро, як ніколи, постала проблема реалізації свого майнового приватизаційного сертифіката, цікаво було б дізнатися про це.

— Подія номер один — Указ Президента Л. Кравчука про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії. Подія номер два — почали працювати фінансові посередники для реалізації приватизаційних майнових сертифікатів населення — українських ваучерів. Отже, до приватизації залучається дедалі більше й більше жителів України.

Процес стає необоротним.

— Але водночас за ці півроку різко окреслилися й негативні тенденції.

— Так. І головне те, що держава не контролює цей ринок, пустила його на самоплив. Кмітливці досить швидко це зрозуміли, і за ці півроку на фондовому ринку з'явилося дуже багато піратів — образно кажучи, жириновських від економіки. Сьогодні тільки й чути про кількатисячні відсотки дивідендів. Теоретично такі відсотки можуть бути. Але ймовірність — дуже маленька. Відрадно, що люди стали недовірливіше ставитися до обіцяльників і віддають перевагу не високим відсоткам, а імені та надійності фірм.

— Які проблеми планується обговорити на другій конференції?

— Тематика конференції передбачає чотири головні напрямки роботи: розробка і вдосконалення концепції ринку цінних паперів в Україні, розвиток законодавчої бази, створення інфраструктури фондового ринку, організація діяльності інвестиційних фондів і компаній.

Приміром, треба визначитись, який ми ринок створюємо — централізовано-монополістичний чи децентралізовано-демократичний. З цього приводу є діаметрально протилежні погляди Фондової біржі й Асоціації торговців цінними паперами.

Як я вже сказав, фондовий ринок, як ніякий інший, вимагає державного регулювання. Держава має бути своєрідним бампером між громадянами — рядовими інвесторами і потужними фінансовими корпораціями. Хто ж, як не держава, має захищати інтереси своїх громадян і давати можливість нормально розвиватися іншій стороні? Розгул знахабнілого піратства — це результат недосконалого законодавства.

А хто скаже, скільки сьогодні повинно бути бірж, депозитаріїв, клірингових центрів, як вони мають взаємодіяти? В асоціації є свої розробки і щодо інфраструктури ринку. Так само, як і щодо діяльності інвестиційних фондів і компаній. На практиці виходить, що указ Президента є, а фонди і компанії працюють сповна не можуть —немає підзаконних актів Кабінету міністрів.

Одне слово, до роботи на конференції ми запрошуємо усіх, хто допоможе рухатися вперед, а не тупцювати на місці.

Вів розмову
Леонід БРОВЧЕНКО.

Спорт

На аренах країни і світу

Футбол. В Ірландії завершився чемпіонат Європи серед юнаків /вік гравців до 16 років/. Збірна України /тренери Володимир Киянченко і Олександр Козаченко/ виборола бронзові медалі. У півфінальному драматичному матчі наші хлопці поступилися датчанам в післяматчевій серії пенальті. Основний же час завершився внічию — 2:2. Цікаво, що наша команда догравала вдесятьох і за 15 /!/ секунд до завершення другого тайму вела — 2:1. Але наш захисник «зрізав» м'яч у власні ворота. У матчі за третє місце збірна України переконливо перемогла команду Австрії — 2:0.

У фінальному поєдинку зустрілися футболісти Данії й Туреччини. Перемогли турки — 1:0.

Виступ наших юнаків на чемпіонаті Європи — великий успіх. З чим ми їх і вітаємо. До речі, збірні Туреччини, Данії, України та Австрії здобули право виступати в наступному чемпіонаті світу.

Чемпіонат країни. Вища ліга. 27 тур. «Нива» /Тернопіль/ — «Шахтар». 1:1. Кривенцов, 40 /0:1/, Дем'янчук, 82 /1:1/. **«Чорноморець» — «Таврія». 3:1.** Парахневич, 14 /1:0/, Гусейнов, 22 /2:0/, Гусейнов, 37 /3:0/, Дзюбенко, 72 /3:1/, **«Кривбас» — «Кремінь». 1:0.** Куриленко, 73, з пенальті /1:0/. **«Нива» /Вінниця/ — «Дніпро». 2:1.** Гайдук, 10/1:0/, Нагорняк, 67/2:0/, Похлєбаєв, 84, з пенальті /2:1/. **«Зоря-МАЛС» — «Металург». 1:0.** Коробченко, 71 /1:0/. **«Волинь» — «Металіст». 0:0. «Буковина» — «Динамо». 0:3.** Ковалець, 20 /0:1/, Призетко, 37 /0:2/, Шаран, 88 /0:3/. **«Карпати» — «Торпедо». 3:1.** Кардаш, 8 /1:0/, Покладок, 43/2:0/, Різник, 46 /3:0/, Марченко, 48/3:1/.

	В	Н	П	М	О
Динамо	18	9	0	51—19	45
Чорноморець	16	7	4	41—20	39
Шахтар	14	8	4	44—23	36
Карпати	14	7	6	29—20	35
Дніпро	12	8	7	39—25	32
Верес	10	11	6	30—23	31
Нива Тр	10	9	8	36—22	29
Нива Вц	10	6	11	29—35	26
Кривбас	9	8	10	19—20	26
Темп	9	7	10	26—25	25
Таврія	8	9	10	32—29	25
Торпедо	8	9	10	22—28	25
Волинь	7	11	9	22—22	25
Зоря-МАЛС	8	5	14	20—35	21
Металіст	5	7	15	16—47	17
Кремінь	5	6	16	15—33	16
Металург	5	6	16	16—40	16
Буковина	5	5	17	16—37	15

Бомбардири: Гусейнов /«Чорноморець»/ — 14, Леоненко /«Динамо»/ — 13.

Першість країни. Перша ліга. 29 тур. «Нафтовик» — «Сталь» — 0:0, СБТС — «Хімік» /Сіверськодонецьк/ — 0:2, «Норд-АМ-Поділля» — «Дніпро» — 2:0, «Евіс» — «Артанія» — 3:0, «Металург» — СК «Одеса» — 2:1, «Хімік» /Житомир/ — «Скала» — 3:0, «Десна» — «Прикарпаття» — 0:1, «Ворскла» — «Закарпаття» — 0:0, «Поліграфтехніка» — «Карпати» — 2:0.

Першість країни. Друга ліга. 32 тур. «Нафтохімік» — «Явір» — 1:0, «Меліоратор» — «Чайка» — 2:0, «Титан» — «Войковець» — 1:1, «Чорноморець-2» — «Дружба» — 4:1, «Таврія» — «Азовець» — 2:0, «Бажановець» — «Газовик» — 2:0, «Медіта» — «Галичина» — 1:0, «Динамо» — «Дністер» — 2:0, «Вагонобудівник» — «Зірка-Нібас» — 0:2, «Шахтар» — «Рось» — 2:0, «Металург» — ФК «Бориспіль» — 1:1.

Першість країни. Перехідна ліга. 23 тур. «Сурож» — «Промінь-АПК» — 2:0, «Фрунзенець» — «Медик» — 2:0, «Сіріус» — «Оскол» — 1:0, «Гарт» — «Фетровик» — 2:0, «Нива» — «Бескид» — 5:1, ФК «Львів» — «Авангард» — 1:1, ЦСК ЗСУ — «Хутровик» — 2:1. **24 тур.** «Віктор» — «Торпедо» — 1:1, «Сурож» — «Медик» — 3:0, «Фрунзенець» — «Промінь» — 3:0, «Нива» — «Хутровик» — 1:0, «Гарт» — «Бескид» — 4:0, ЦСК ЗСУ — «Авангард» — 4:1, ФК «Львів» — «Хутровик» — 2:0.

Хокей. Італія. Чемпіонат світу. Група А. Фінальний матч. Канада — Фінляндія — 4:3 /основний і додатковий час — 1:1, буліти — 3:2/. Матч за 3 місце. Швеція — США — 7:2.

Баскетбол. Чемпіонат країни. Чоловіки. «Плей-оф». Чвертьфінали. «Київ-Баскет» — «Корабел» — 120:97, 103:84, «Спартак» — «Шахтар-АСКО» — 77:91, «БІПА-Мода» — «Година Пік-Маріам» — 120:116, 99:88. Таким чином, у півфіналі зустрічаються: «БІПА-Мода» /Одеса/ — «Київ-Баскет», «Будівельник-Анаконда» /Київ/ — «Шахтар-АСКО» /Донецьк/. Матчі гратимуться 14, 16, 17 травня.

Професіональний бокс

«Золоті» рукавички України

Киянин Андрій Синєпупов перший з українських боксерів- професіоналів став чемпіоном світу! Титул розігрувався за версією WBO на рингу Палацу спорту в Дніпропетровську.

То було справжнє свято з великою концертною програмою. Але головним, заради чого в залі зібралися 5500 глядачів, був, певна річ, бокс. І забігаючи наперед. скажу, що все відмінно організували люди, які доклали до цього і здоров'я, і серця, і коштів. Це насамперед «АТ Торговий дім братів Дубинських», один з братів — Володимир, здається, не спав кілька діб, вирішуючи чимало питань, проблем, фірма ВАЛ-САС, компанія «WHITE STONE CO». І, звичайно, чемпіон світу, призер Олімпійських ігор, завідуючий кафедрою Дніпропетровського інфізкульту Віктор Савченко — координатор свята боксу.

Титульному бою передували рейтингові. Миколаєвець Сергій Деваков у восьмираундовому поєдинку виграв у сильного француза Паскаля Раго (57 кг). А Віктор Фесечко з Кіровограда (шестираундова зустріч) узяв гору над молодшим братом претендента на чемпіонський титул Полом Рамсеєм з Англії. Це вагова категорія 67 кг. Обидва українські боксери виграли переконливо. Усі арбітри віддали їм перевагу.

Маріуполець Олександр Гуров (86 кг) надіслав у нокаут у першому раунді камерунця Ежена Тайма, який виступає за Францію.

Дещо не вписувався в загальну картину свята поєдинок 23-річного болгарина Цветана Цветкова і москвича Миколи Кульпіна (суперважка категорія). Надто вже переважав росіянин суперника. У підсумку — його перемога за явної переваги.

І от настала головна подія. На рингу Андрій Синєпупов (Ліга професіонального боксу України), 25 років, і Марк Рамсей, на прізвисько «бритва», темношкірий 26- річний боксер з Англії (вагова категорія 61 кг). 12- раундовий поєдинок. Лише в першому, можливо, гість був активніший. Але потім технічно і красиво Андрій переграває його (усі арбітри на чолі з рефері—німцем Вільгельмом Гребером віддали перевагу йому). Хоча переконлива перемога далася Синєпупову не просто. Щасливий Андрій з рук президента WBO пана Томаса Хогтена (США) отримав чемпіонський пояс, а ще привітання від промоутера матчу пана Філіппа Фондю (Франція) і президента Ліги професіонального боксу України Михайла Михайловича Зав'ялова.

Гадаю, що й наші читачі приєднаються до поздоровлень на адресу українських «золотих» рукавичок.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Дніпропетровськ — Київ.

ЗОЛОТОЙ ДОМ ПРИВАТБАНК

Дом, который делает деньги -

ЗОЛОТОЙ ДОМ ПРИВАТБАНКА

Покупаем "короткие деньги" - продаем любые.

Уникальные условия!

Только ЗОЛОТОЙ ДОМ!

ПРИВАТБАНК КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК

Днепропетровск
телефон (0562) 78-11-28,
78-11-29,
факс (0562) 78-24-44

АНОДЫ НИКЕЛЕВЫЕ
из марок никеля НПАН по ГОСТ 492-73

Основной компонент: никель+кобальт не менее 99,4%.

Со склада на Украине за карбованцы.

А также: прокат цветных металлов *(медь, бронза, никель, цинк);*

лес хвойных пород;

масло дизельное любых марок;

офисная мебель производства Литвы.

Цены очень низкие.

Позвоните и убедитесь сами!

Телефоны: (0562) 47-46-61, 46-54-82, факс: (0562) 47-46-72, телетайп: 143218/2 ЗАРЯ, телекс: 127409 «КВАНТ».

Станкостроительная фирма «Станколес» производит и реализует:
станок комбинированный деревообрабатывающий СДК-1;
токарную приставку к СДК-1;
станок лентошлифовальный МИС-2500;
патроны сверлильные ∅ 10 мм и ∅ 16 мм;
пилы дисковые отрезные ∅ 320 мм;
металлорежущий инструмент в ассортименте;
электродрели ИЭ-1035Э, 220В, 420 Вт;
лес сосновый круглый, столярные изделия.
Адрес: 253121, г. Киев-121, ул. Горловская, 226/22 В.
Тел. 556-72-54.

Здається в оренду упорядкована база відпочинку — 34 будиночки (або їх частина) в селі Моровськ на Десні, 100 км від Києва. Радіаційна обстановка в нормі. Є водопровід, очисні споруди, павільйон під магазин та їдальню. Тел. 444-00-44.

Кураховский завод железобетонных конструкций принимает заказы на изготовление:

плит пустотного настила;
фундаментных блоков;
заборных плит с архитектурой;
фундаментов стаканного типа;
свай промышленных;
плит фундаментных плоских;
колонн;
дорожных плит;
блок эстакад;
тоннелей;
стеновых панелей промышленных разных размеров.

КОМПЛЕКТОВ СБОРНОГО ЖЕЛЕЗОБЕТОНА ДЛЯ:
фермерских 4-комнатных домов;
садовых домиков с мансардой и балконом; гаражей 6 х 4,2 м; быстромонтируемых зданий под склады, цехи;
мастерские (ширина пролета 12 м, высота 6 м; длина по желанию заказчика, возможна установка кран-балки до 5 т);
5-этажных 30-, 60-, 120-квартирных жилых домов;

Форма оплаты — любая.

Отправка по желанию заказчика: ж.д. транспортом или самовывоз.

Цены по состоянию на декабрь 1993 года.

Наш адрес: 342502, Донецкая область, г.Курахово, Кураховский завод железобетонных конструкций.

Телефон: 3-20-06.

Организация реализует со склада в г. Днепропетровске:

АВТОШИНЫ

для грузовых и легковых автомобилей, сельхозтехники, погрузчиков, мотоциклов.

Самовывоз и вагонные поставки.

Тел.: (0562) 445-448, 446-464, 440-044.

Факс 442-406.

МАСЛА

одного из безусловных мировых лидеров в области производства смазочных материалов западногерманской фирмы ESSO

моторные и трансмиссионные

для всех типов двигателей

а также

индустриальные масла

всех видов
со склада в Днепропетровске

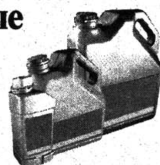

Низкие цены и неизменно высокое качество!

Тел./Факс (0562) 452403
Тел. (0562) 452071

Черниговский пивкомбинат «Десна»

Заключает договоры на поставку пива, минеральной воды, безалкогольных напитков в таре покупателей (ящики полиэтиленовые, бутылки 0,5 л и 0,33 л).

Черниговское пиво — на международной выставке-ярмарке в г. Сочи (апрель 1993 г.) получило бронзовую медаль.

Сладкие напитки изготавливаются из концентрата и по технологии английской фирмы «Буш Боак Аллен».

Адрес: 250037 г. Чернигов, ул. Инструментальная, 20

Телетайп 192222 «ПИВО»
Телефоны: (04622) 2—80—06, 2—51—61.

Торговельно-виробнича фірма «Ельф» реалізує зі складу в м. Ямполі автомобілі ГАЗ 31029 за найнижчими цінами в Україні, засувки газові (100 мм), а також виготовляє і приймає замовлення на виготовлення віконних та дверних блоків з матеріалу фірми.

Ціни — найнижчі. Розглянемо пропозиції щодо бартеру.

Телефони: (04336) 2-29-07, 2-15-97.

НПО «Квантор» предлагает

Систему IBM — совместимых контроллеров УНИКОНТ на базе Intel 8086, 80186, 386SX для создания АСУТП и реконструкции счетов КИПиА, а также измерительные управляющие вычислительные комплексы, сети Nowell, исполнительные автоматы повышенной надежности, оборудование для рабочего места оператора.

Уровень мировой — цены отечественные!

Семинар-выставка состоится 18—20 мая 1994 г. в г. Северодонецке тел. (06452) 2-76-29, 2-85-32, факс 2-85-97.

Телетайп 118628 КВАНТ.

Головкиївархітектура, Подільська райдержадміністрація м. Києва та Українська академія архітектури оголошують конкурс на розробку проекту-концепції забудови та благоустрою території від Контрактової площі до вул. Оленівської (вздовж траси метро) у Подільському районі міста Києва з метою вирішення кращих архітектурно-планувальних, об'ємно-просторових, конструктивних рішень та функціональної спрямованості і експлуатаційної доцільності забудови.

Для участі у конкурсі запрошуються як окремі автори, так і колективи.

Термін проведення конкурсу — з 20 квітня по 15 серпня 1994 року.

За кращі проекти присуджується одна перша премія розміром 100 млн. крб., одна друга — 75 млн. крб. і дві треті по 50 млн. крб.

Умови і програму конкурсу можна отримати в Українській академії архітектури за адресою: ***Київ-133, бульвар Лесі Українки, 26, ліве крило, кімната № 1023. Телефон 296-46-54.***

Підприємство реалізує

— газові установки

для роботи вантажних автомобілів на стиснутому газі.

В комплекті 8 полегшених балонів (дає можливість переобладнати пасажирські автобуси).

— Дизельні двигуни Д-243

з трактора МТЗ-80 використовуються для переобладнання на дизельне паливо автомобілів ЗІЛ, ГАЗ.

Наш телефон у Чернігові: (04622) 3-45-53.

Предприятие производит и реализует СПЕЦОДЕЖДУ:

куртки ватные — 300 тыс. крб.;
костюмы рабочие х/б — 210 тыс. крб.;
костюмы х/б сукно-меланж — 220 тыс. крб.;
рукавицы с брезентовым наладонником — 21 тыс. крб.,
в том числе НДС.

Цены установлены до 15.05.1994 г.

Производим декларирование таможенных грузов.

Тел.: (044) 220-97-04, 220-95-92.

Через терни до ... партнерства

Україна і світ

Ще древні казали: аби дістатися зірок, треба пройти через колючі терни. Схоже, наша країна долає нині цей надскладний шлях — від держави тоталітарної до справді незалежної, демократичної, цивілізованої. І, безперечно, робити це було б нам багато важче та проблематичніше, якби не відчутна підтримка — моральна, гуманітарна, технічна — щиро зацікавлених у розвитку України держав.

Різноманітні фонди, фундації, місії, великі й малі зарубіжні благодійні організації сприяють тому, щоб у нашій країні зародилися і розвинулися усі потрібні демократичні начала, щоб вона зміцніла і подолала економічну кризу, стала на ноги.

Серед них і Фонд міжнародного партнерства «Каунтерпарт» — незалежна американська добровільна організація, яку фінансує Агентство міжнародного розвитку при посольстві США в Україні. Очолює фонд Катерина БАУЕРС. Ми попросили її розповісти про головну місію «Каунтерпарту» в нашій країні, про те, що вже вдалося зробити, і які плани організації на ближчу і дальшу перспективу.

— Нині в Україні діє чимало доброчинних організацій, — сказала пані Бауерс, — зокрема й американських, які сприяють розвиткові у вашій молодій державі різноманітних бізнесових структур, співпрацюють з партіями, профспілками чи, приміром, займаються встановленням партнерства між лікувальними закладами України і США, як це робить Американський міжнародний альянс охорони здоров'я. Поле діяльності «Каунтерпарту» — дещо ширше. Адже маємо справу зі всіма неурядовими організаціями, яких нині в Україні понад шістсот. Щоправда, поки що зав'язали контакти лише з п'ятьмастами такими організаціями. Багатьом з них допомогли. У який спосіб? Звісно, неурядові організації в Україні лише стають на ноги, і їм, очевидно, дуже важко це робити за браком потрібної інформації. Тому найперша мета «Каунтерпарту» — забезпечити ваші організації відповідною інформацією. Для цього ми передовсім зробили базу даних усіх неурядових структур, з якими нині співпрацюємо.

Як з'ясувалося, більшість із них навіть не знали про існування одна одної. Тож ми певною мірою посприяли тому, щоб ці організації, так би мовити, познайомилися, встановили контакти.

Наше завдання полягає ще й у тому, щоб сприяти розвиткові партнерства між молодими неурядовими організаціями в Україні і більш досвідченими, а головне— впливовими, американськими. Бо нині в США налічується півтора мільйона неурядових організацій. І це, як ми вважаємо, — надійний фундамент нашого демократичного суспільства. Мало того, без жодного перебільшення скажу, що якби в нашому Новому світі не було таких організацій, то, очевидно, мали б нині зовсім іншу країну, зовсім інший уряд. Адже за вагомого сприяння неурядових формувань люди домагаються такого життя, якого вони самі хочуть.

Активісти різних позаурядових структур добре знають, як, з допомогою чого належить вплинути на конгрес, місцеві органи влади, щоб захистити права дітей, інвалідів, заборонити дію екологічно шкідливих підприємств тощо.

Власне, саме цим досвідом ми й хочемо з вами поділитися. І треба сказати, що частково це вже зробили. Так, після нашого навчання українські організації захисту багатодітних сімей запропонували доповнення до чинної нині в країні Конституції. А «Зелений світ» склав проект на фінансову допомогу і, подавши його до впливових фондів, уже отримав її.

— Що ще передбачено програмою «Каунтерпарту»? Зокрема, чи можна розраховувати на технічну допомогу?

— Так, це, власне, одне з головних завдань. На запрошення нашої організації в Україну приїжджають спеціалісти із США, які знають, як належить організувати роботу тієї чи тієї неурядової структури. Тож ми влаштовуємо для лідерів та активістів ваших організацій спеціальні семінари, на яких зокрема вчимо складати проекти, з якими вони можуть звернутися до різноманітних міжнародних фондів — таких, як Світовий банк, фонд Сороса чи «Євразія», щоб одержати фінансову допомогу для забезпечення власних програм. Часто після такого семінару направляємо лідерів на двотижневе стажування до Сполучених Штатів. Адже дуже важливо самому побачити, як це робиться на практиці. Влітку минулого року в США побувала велика група представників неурядових організацій України. Зокрема, Союзу українок, «Просвіти», Червоного Хреста, «Зеленого світу», Федерації ділових жінок «Либідь».

— Пані Катерино, більшість відомих в Україні міжнародних організацій займаються розподілом гуманітарної допомоги. Чи є щось таке і у вашій діяльності?

— Ми тісно співпрацюємо з Агентством міжнародного розвитку нашого посольства в Україні. Саме нам було доручено надати допомогу постраждалим внаслідок минулорічної повені у Рівному. Для невідкладної допомоги шести районам, які постраждали найбільше, уряд США спочатку виділив 50 тисяч доларів.

«Каунтерпарт» спільно з агентством вирішив закупити медикаменти, вакцину і харчі для дітей, а також розпочати будівництво нових свердловин, щоб забезпечити людей чистою питною водою. Відтак ми добре ознайомилися з ситуацією і побачили, що цього замало. Тож склали спеціальний проект, згідно з яким Агентство міжнародного розвитку виділило ще 200 тисяч доларів, щоб ми продовжували роботу. За ці гроші закупили близько 430.000 доз поліомієлітної вакцини, 538.000 доз протикірної вакцини, що дає можливість зробити щеплення всім дітям першого року життя і до двох років, а також більш як мільйон доз дифтерійного анатоксину. Крім того, закуплено також комбікорми для худоби і насіння для посівної, одяг і техніку.

— Сподіваємося, що ви надовго в Україні.

— Доки буде потрібна наша допомога. До речі, наш центр у Києві, але ми налагодили зв'язки з Молдовою та Білоруссю і нещодавно відкрили свої представництва в Кишиневі та Мінську.

— Тоді успіху вам!

Розмову вела Зоя КРАСНОДЕМСЬКА.

Духовна спадщина

Батьківська хата з басейном і канадськими консультантами

Подейкують, що представники української діаспори люблять Україну лише на словах, але не поспішають з матеріальною підтримкою. Знаю багатьох колишніх земляків, котрі щиро уболівають за духовне й економічне відродження України, не скупляться труснути заради цього й гаманцями.

На Буковині давно й успішно діє спільне українсько- англійське підприємство «Маленька чорна кішка», яке створив, витративши кругленьку суму фунтів стерлінгів, мешканець Бірмінгема Богдан Філіпчук.

Цікавий благодійницький задум втілює в життя відомий канадський вчений Анатолій Романюк. Цей немолодий уже чоловік створив канадсько-українську фундацію імені своїх предків Івана й Давида Романюків, котрі жили в Хотинському повіті тодішньої Бессарабії. Були то підприємливі люди, завдяки своїй наполегливості, працелюбності, мудрості зуміли розбагатіти, зажити й чинів, і слави, й поваги земляків. Іван був депутатом румунського парламенту, а Давид став відомим адвокатом, пізніше — міністром залізничного транспорту Румунії. Знаючись на економіці, вони розвивали в повіті всілякі промисли, навчали підприємництва селян, котрі мали до цього хист.

Ясна річ, що з приходом радянської влади ці люди перші опинилися б у катівнях НКВС за своє далеко не пролетарське минуле. Але доля розпорядилася інакше: Іван пішов з життя раніше, а Давид опинився в Румунії. На Хотинщині, в селі Зарожани, залишилася самотня батьківська хата, яку нова влада одразу ж експропріювала. Цей дім — занедбаний, потрощений — стоїть там і нині.

Професор Монреальського та Оттавського університетів Анатолій Романюк, створивши фундацію імені своїх славних предків, поставив собі за мету повернути родинне гніздо, але не задля власної вигоди. Він вирішив зорганізувати на батьківській садибі культурно-науковий центр. Тут з допомогою канадських фахівців-аграрників консультуватимуть місцевих фермерів. Влітку центр стане пристанівком для студентів Чернівецького університету. Біологи практикуватимуться на підсобному господарстві. Філологи матимуть змогу організовувати фольклорні експедиції, юнаки та дівчата Хотинщини — підготуватися до вступу до чернівецьких вузів. Крім того, фундація подбає про створення на садибі належних умов для відпочинку місцевої й приїжджої молоді. В комплексі з допоміжними спорудами тут будуть плавальний басейн, спортивні майданчики.

Місцеві власті без зайвої тяганини передали професорові Романюку колишню батьківську хату. Канадський гість довірив справу створення культурно- наукового центру ректоратові Чернівецького державного університету. Після того, як на кошти фундації будинок буде капітально відремонтовано, вуз стане повноправним розпорядником цього комплексу.

Мов на крилах, помчав після доброї звістки невгамовний професор до Канади, де розгорнув бурхливу діяльність задля створення матеріальної основи фундації. І коли назбирав вагому суму, знову вирушив на Буковину. Анатолій Іванович вирішив з частки заощаджень запровадити іменні стипендії для відмінників держуніверситету та медінституту. Недавно їх було вручено двадцятьом студентам. Вісім тисяч американських доларів фундація виділила на підготовку видання наукової монографії про Чернівецьку область, що за бажанням засновників має вийти українською та англійською мовами. Тисячу доларів одержав центр буковинознавства для налагодження видавничої справи. Загалом університетові вже переказано понад 20 тисяч доларів. Значну частку коштів фундація витратила на підтримку малоімущих мешканців села.

За короткий час професор Романюк встиг випустити в світ дві книжечки про своїх родичів, про мету українсько-канадської фундації імені братів Романюків. Не так давно він знову побував на Буковині. Навідався до Чернівців, щоб прочитати студентам держуніверситету курс лекцій з проблем демографії, який з успіхом викладає в Канаді і, до речі, має багато наукових публікацій на цю тему.

Заодно поцікавився і тим, як посувається ремонт батьківської хати, що робиться для створення культурно-наукового центру. І знову привіз кошти, які встиг зібрати з допомогою буковинської діаспори.

На прощання професор Романюк сказав:

— Повертаюся до Канади з піднесеним настроєм і спокійною душею — на Буковині мене зрозуміли. Тепер я впевнений, що мій задум з допомогою співчутливих, ділових людей неодмінно буде втілено в життя. Від себе ж хочу ще раз наголосити: жодної користі з цього не збираюся мати. Моя мета — суто благодійницька: культурно-науковий центр, що його фундація створює в Зарожанах, має служити буковинцям і стати доброю згадкою про братів Романюків.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

Культура

ЖИВА ВОДА ВІЗЕРУНКІВ

З раннього дитинства багато хто з нас мав змогу насолоджуватися тим дивом, яке витворили своїми руками матері та бабусі, — вишивкам, на яких півники і мальви, янголи та образи святих. У давнину побутувало повір'я: якщо дівчина не матиме вишитого рушника до того, як їй виповниться 15 років, залишиться неодруженою.

Відображення життя українців, їхнього побуту знаходимо у мистецьких роботах, які представлені на виставці «Народне мистецтво — 94», що відкрита в «Українському домі». У кожній роботі відчувається душа народного митця.

У цей нелегкий час самотужки важко втриматися «на плаву», не загубивши свого таланту. Отож уже кілька років існує Спілка майстрів народного мистецтва, яка під своїм дахом об'єднала народних умільців для того, щоб їхня духовна краса йшла через мистецькі вироби до людей. Наприкінці квітня для майстрів народного мистецтва сталося подвійне свято: відкриття виставки їхніх робіт в «Українському домі» та першого з'їзду Спілки майстрів народного мистецтва, який пройшов на території Києво-Печерського державного історико- культурного заповідника, в приміщенні Микільської церкви.

Спілка, як зазначив у своїй доповіді голова її Ради Володимир Прядка, сприяє відродженню, становленню і розвитку всіх видів народного мистецтва, створює музеї, бібліотеки, мистецькі школи. Але народним майстрам потрібна не тільки матеріальна, а й духовна підтримка.

І не дивно, що з'їзд відбувся в приміщенні Микільської церкви, бо янголи небесні всіляко сприяють продовженню майстерності й відновленню народних ремесел. І цього дня янголи проникли у душі митців для того, щоб оберігати, допомагати, підтримувати, вселяти віру і надію, давати натхнення для подальшого розвитку такої нелегкої, але необхідної справи — творити красу, зберігати духовність.

Іноді можна почути: «Церква освячена Богом, і все, що в ній відбувається, з чистими намірами, — святе, завжди продовжуватиметься у майбутньому». Будемо вірити, що ці пророчі слова здійсняться. І ця виставка, і цей з'їзд відкриють ще одну стежину, яка веде до віри, єдності і, звичайно, до краси.

Ярослава ШИРЧЕНКО.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкуваного видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 325044

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311086.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».